

PÉNZÜGYI HÍRLEVÉL

Pénzügyi Hírlevél
VII. évfolyam, 1. szám, 2014

Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő

Lámfalusi Ibolya

Szerzők

Péter Krisztina

peter.krisztina@aki.gov.hu

Domán Csaba

doman.csaba@aki.gov.hu

Kiadó

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Főigazgató: Dr. Kapronczai István

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (+36 1) 476-6093

Fax: (+36 1) 217-0984

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások.....	3
Területalapú támogatások.....	5
Vidékfejlesztési és halászati programok.....	6
Piaci és egyéb támogatások.....	8
Nemzeti támogatások.....	9
Kiegészítő táblák.....	11
Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei.....	12
Állattenyésztési támogatások.....	12
Szántóföldi növénytermesztők támogatása.....	14
Kockázatkezelés a mezőgazdaságban.....	15
A mezőgazdaság és az élelmiszeripar társas vállalkozásainak hitelállománya.....	16
Növekedési Hitelprogram (NHP).....	21
EU referencia-kamatláb.....	22
Kedvezményes hitelállomány a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban.....	23
Kamattámogatásban részesülő agrárhitelek, kölcsönök.....	23
MFB hitelprogramok.....	25
Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel.....	27
Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban.....	28
Lízing cégek mezőgazdasági kihelyezései.....	34
Néhány kiemelt ágazat vállalati hitelállományának fedezettsége.....	37
Kiegészítő táblák.....	38

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások keretében 2013-ban 686,1 milliárd forint jutott el a gazdálkodókhoz (1. táblázat). A kifizetések legnagyobb részét a kizárólag uniós forrásból megvalósuló programok adták, 32,0 százalékát a társfinanszírozásban működő, 9,7 százalékát pedig a nemzeti költségvetés terhére folyósított támogatások tették ki.

Az éves kifizetés 40,0 százaléka, 273,9 milliárd forint a negyedik negyedévben jutott el a termelőkhez.

Ennek legnagyobb részét a SAPS támogatás adta, ami a területalapú támogatások kifizetési rendjéből adódik, ugyanis október 16. után fizethető ki a tárgyévi SAPS 50 százaléka. A 2013. évi SAPS jogcím alapján a tárca 157,3 milliárd forintot utalt át a termelők részére, az első három negyedév kifizetései a 2012-es gazdasági évhez kapcsolódtak. A Darányi Ignác Terv II. tengelye intézkedéseinek több mint fele az utolsó 3 hónap során jutott el a gazdálkodókhoz.

1. táblázat: Agrár- és vidékfejlesztési támogatások teljesülése, 2007-2013

	millió HUF						
Jogcím	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I. SAPS és a hozzá kapcsolódó elkülönített és különleges támogatások	119 992	164 210	228 712	247 412	176 079	320 972	377 434
II. Vidékfejlesztési támogatások	114 831	107 716	186 992	171 424	203 814	220 760	209 581
Darányi Ignác Vidékfejlesztési Program (korábban Új Magyarország Vidékfejlesztési Program)	18 704	84 803	184 497	167 019	201 254	217 354	207 815
<i>I. tengely: A mezőgazdaság és erdészeti ágazat versenyképességének javítása</i>	15 377	34 970	121 084	95 006	71 043	79 968	84 747
<i>II. tengely: A környezet és a vidék fejlesztése</i>	1 029	37 923	38 830	46 247	98 324	92 652	79 355
<i>III. tengely: Az életminőség javítása a vidéki területeken és a diverzifikáció ösztönzése</i>	258	1 500	3 268	16 930	22 850	33 458	24 541
<i>IV. tengely: Leader intézkedések</i>	-	-	9 703	1 091	4 372	6 809	13 561
<i>Technikai segítségnyújtás</i>	2 040	10 410	11 611	7 746	4 666	4 467	5 612
Halászati Operatív Program	-	-	53	1 467	1 491	3 303	1 763
Egyéb vidékfejlesztési támogatás (NVT, SAPARD, AVOP)	96 126	22 913	2 442	2 938	1 069	103	3
III. Piaci és egyéb támogatások	49 159	41 550	95 447	53 567	27 951	36 854	32 772
Egyéb uniós támogatást kiegészítő támogatások	1 184	1 963	4 026	3 779	6 176	9 835	10 161
Agrárpiaci támogatások	47 974	39 587	91 421	49 788	21 774	27 019	22 611
Belpiaci intézkedések					20 477	23 462	18 490
<i>Ebből: Borászati ágazat támogatása</i>			7 582	10 900	10 778	8 410	8 441
Külpiaci intézkedések					402	418	153
Intervenciós költségek					379	3 138	3 968
IV. Nemzeti támogatások	151 698	112 777	120 280	61 113	64 549	71 394	66 336
Agrártámogatások mindösszesen	435 679	426 253	631 431	533 516	472 392	649 980	686 123
<i>A mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni jövedékiadó-visszatérítés (VM fejezetén kívül eső támogatás)</i>							28 714

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

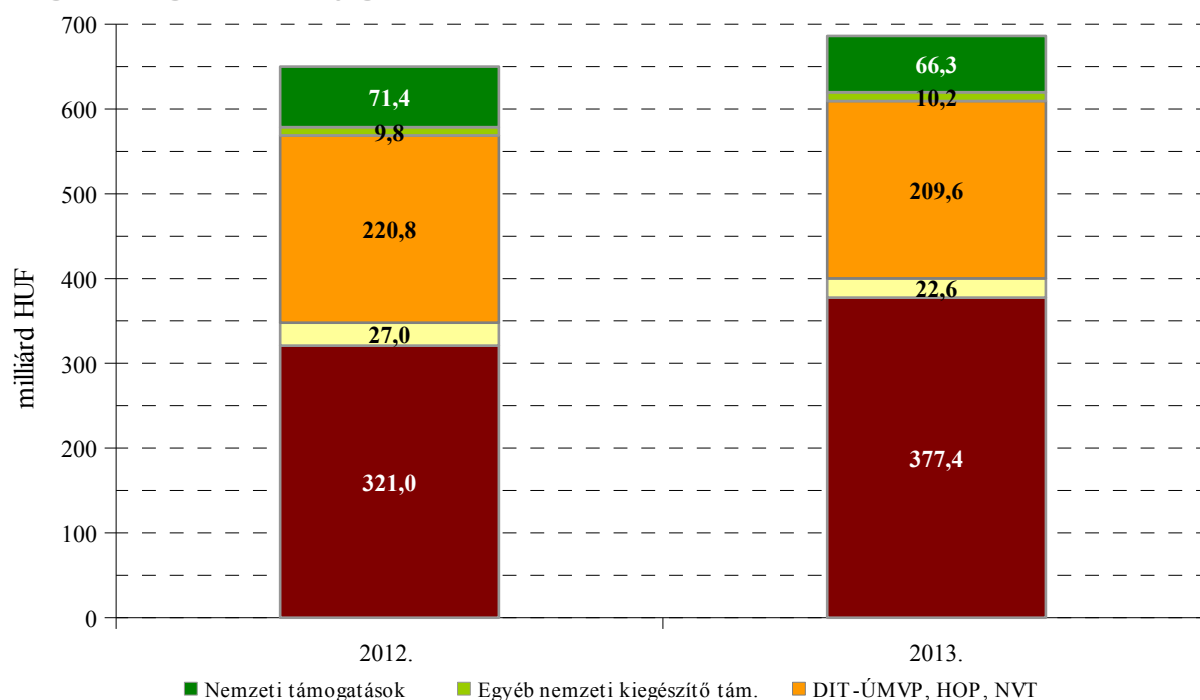
Megjegyzés: Az agrártámogatások között szerepelnek olyan jogcímek 14,6 milliárd forint értékben, melyek nem kimondottan termelői támogatások (nevezetesen Uniós programok árfolyam-különbözete, Egyéb EU által nem térített kiadások, KKV hitelezési program RKI visszafizetés, Uniós programok ÁFA fedezete).

A 2007-2013-as programidőszak hét évében agrár- és vidékfejlesztési támogatásokra összesen kifizetett 3835,4 milliárd forintnak 16,9 százaléka volt nemzeti támogatás, 50,5 százalékát közvetlenül az EU folyósította, 32,6 százaléka pedig társfinanszírozásban valósult meg.

Az agrártámogatások nagysága 2013-ban meghaladta a 2007. évi összeg másfélszeresét. A változás a jogcímcsoportokat tekintve eltérő irányú és mértékű volt. A nemzeti támogatások esetében a trend egyértelműen csökkenő, 2013-ban a kifizetés kevesebb, mint fele volt

a 2007. évének. Ezzel szemben a közvetlen uniós forrásból megvalósuló támogatások összege az elmúlt hét év során 2,4-szeresére nőtt és a társfinanszírozású támogatásoké is csaknem megduplázódott. A vizsgált időszakban a főbb támogatáscsoportok részesedését tekintve az összes kifizetésből jelentős átrendeződés figyelhető meg. A nemzeti támogatások aránya 34,8 százalékról lecsökkent 9,7 százalékra, míg a társfinanszírozású támogatásoké megemelkedett 26,6 százalékról 32,1 százalékra, a közvetlen uniós kifizetéseké pedig 38,6 százalékról 58,3 százalékra.

1. ábra: Agrártámogatások főbb jogcímeinek kifizetései, 2012-2013

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

A SAPS és az elkülönített támogatások összege a 7 év során folyamatosan nőtt, 2013-ban is 56,5 milliárd forinttal meghaladta az előző évet (1.ábra). Ebben a tendenciában csupán 2011-ben, a területalapú támogatások időbeli átütemezéséből adódóan mutatkozott törés. A piaci támogatások mértéke ingadozó volt, 2009-ben a 61,2 milliárd forint egyszeri cukoripari szerkezetátalakítási támogatás eredményezett kiugróan magas értéket.

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások 2013. évi kifizetésének alig egyötöde származott nemzeti költségvetésből, 81,3 százalékát uniós források fedezték (2. táblázat). A forrásarány az előirányzatnak megfelelően alakult. Az EU csatlakozást követően az uniós források mindinkább előtérbe kerültek, a nemzeti támogatások súlya pedig csökkent.

2. táblázat: Agrár- és vidékfejlesztési támogatások forrásai, 2013

Forrás	2013. évi kifizetés		
	Összesen	EU	Nemzeti
Nemzeti forrásból finanszírozott támogatások	66 336	0	66 336
EU társfinanszírozású támogatások	219 742	157 910	61 832
Közvetlen EU kifizetések	400 045	400 045	0
Összesen	686 123	557 955	128 168

Forrás: VM és MVH adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

Területalapú támogatások

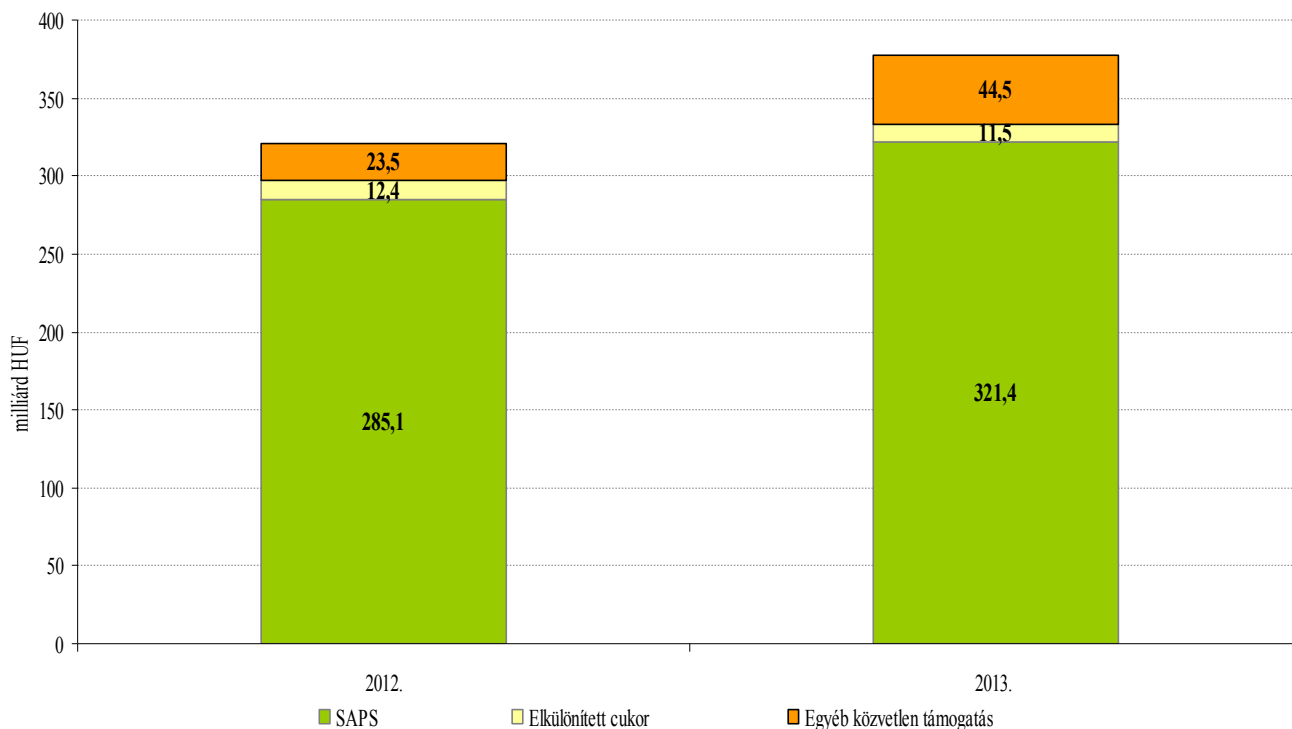
Az EU által folyósított 377,4 milliárd forint közvetlen termelői támogatásból 321,4 milliárd forint volt az egységes területalapú támogatás (SAPS). Az adott naptári év kifizetése azonban mindig két gazdasági évet érint (EMGA gazdasági év októbertől júniusig tart). Tekintettel arra, hogy Magyarország él az 50%-os előleg október 16. utáni kifizetésének lehetőségével, a SAPS keret ezen része még adott tárgyévben kifizetésre kerül. Így a 2013. év első részében történő kifizetések a 2012. évi SAPS keret második részletét (végkifizetését) jelentik, míg a IV. negyedévben megvalósult 157,3 milliárd forintos kifizetés már a 2013. évi jogcím alapján történt.

A 73/2009/EK rendelet 68. cikke alapján Magyarország jogosult arra, hogy a rendelkezésére álló felső értékhatár legfeljebb 10%-ának erejéig különleges támogatásokat nyújtson. A SAPS-hoz kapcsolódóan 2013-ban különleges tejtámogatás, különleges rizstámogatás, zöldség, gyümölcs és dohány szerkezetátalakítás, kérő-

ző szerkezetátalakítás, valamint mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás jogcímenek történt kifizetés. Ezen felül szintén a területalapú támogatáshoz kapcsolódóan kerültek kifizetésre az alábbi támogatások is: területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített cukortámogatás, területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített zöldség-gyümölcs támogatás és területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített bogyós-gyümölcs támogatás. A különleges és az elkülönített támogatások kifizetése a tárgyévet követő évben valósul meg, így a 2013. évi kifizetések a 2012. évi kérelmek alapján történtek. Kivételt képez a különleges tejtámogatás, ahol a SAPS-hoz hasonlóan a tárgyévben előleg kifizetésére van lehetőség (6. táblázat).

Az előző év azonos időszakával összehasonlítva csaknem ötödével nőtt a kifizetett közvetlen termelői támogatások összege (2. ábra).

2. ábra: Területalapú támogatások teljesülése

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

Vidékfejlesztési és halászati programok

Uniós társfinanszírozással megvalósuló vidékfejlesztési és halászati programok keretében 2013-ban 209,6 milliárd forint került felhasználásra (3. táblázat). Az összeg jelentős része, 99,2 százaléka a Darányi Ignác Terv (korábban ÚMVP) intézkedéseire nyújtott fedezetet.

A DIT-ÚMVP intézkedéseire rendelkezésre álló keretből 2013-ban 207,8 milliárd forint került felhasználásra. Az intézkedéscsoportok közül az I. és II. tengely súlya meghatározó (3. ábra). Az I. tengelyen belül első-

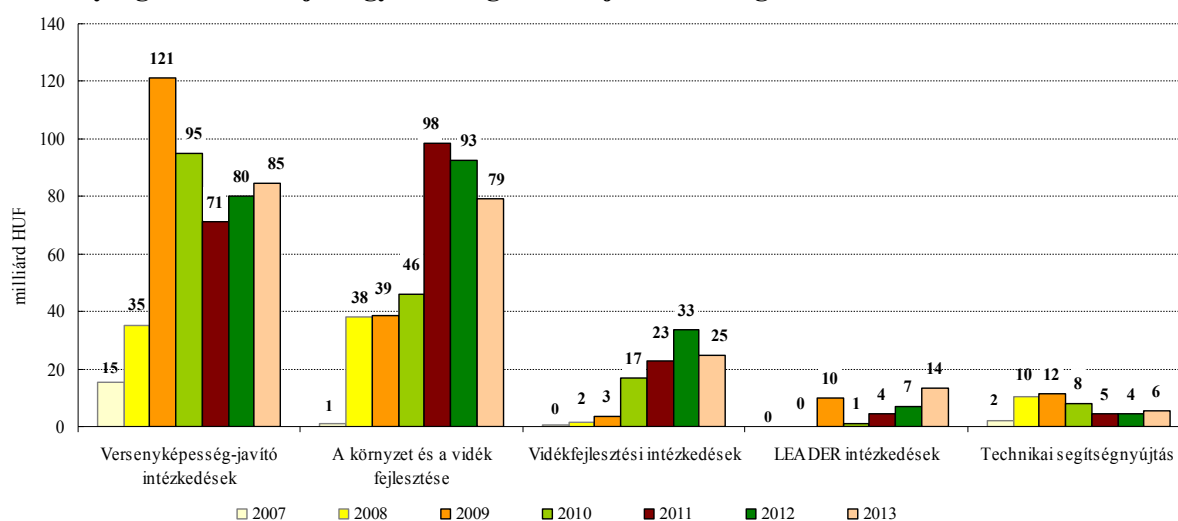
sorban beruházási támogatások működnek, melyek közül legjelentősebb jogcím a versenyképesség-javító intézkedések 46,2 százalékát kitevő Állattartó telepek korszerűsítése volt. A II. tengely nyújt keretet a környezet és vidék fejlesztése céljából hosszabb időszakot átfogó területalapú támogatásokra, melyek 62,7 százaléka az Agrár-környezetgazdálkodás jogcímhez kapcsolódott. A III. tengelyből finanszírozhatók az egyéb vidékfejlesztési intézkedések.

3. táblázat: Vidékfejlesztési és halászati támogatások teljesülése, 2007-2013

Jogcím	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
millió forint							
Darányi Ignác Vidékfejlesztési Program (korábban Új Magyarország Vidékfejlesztési Program)	18 704	84 803	184 497	167 019	201 254	217 354	207 815
I. tengely: A mezőgazdaság és erdészet ágazat versenyképességének javítása	15 377	34 970	121 084	95 006	71 043	79 968	84 747
II. tengely: A környezet és a vidék fejlesztése	1 029	37 923	38 830	46 247	98 324	92 652	79 355
III. tengely: Az életminőség javítása a vidéki területeken és a diverzifikáció ösztönzése	258	1 500	3 268	16 930	22 850	33 458	24 541
IV. tengely: Leader intézkedések	0	0	9 703	1 091	4 372	6 809	13 561
Technikai segítségnyújtás	2 040	10 410	11 612	7 745	4 665	4 467	5 611
Halászati Operatív Program	0	0	53	1 467	1 491	3 303	1 763
Egyéb vidékfejlesztési támogatás (NVT, SAPARD, AVOP)	96 126	22 913	2 442	2 938	1 069	103	3
EU társfinanszírozással működő vidékfejlesztési és halászati programok összesen	114 830	107 716	186 992	171 424	203 814	220 760	209 581

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

3. ábra: Darányi Ignác Terv - Új Magyarország Vidékfejlesztési Program kifizetései, 2007-2013

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

A korábban (2008-ban) már lezárult NVT intézkedések determinációira 2013-ban 2,0 milliárd forintot folyósítottak, a DIT-ÚMVP I. és II. tengely pénzügyi keretének terhére. Az összeg nagy része a mezőgazdasági területek erdősítése intézkedés célját szolgálta.

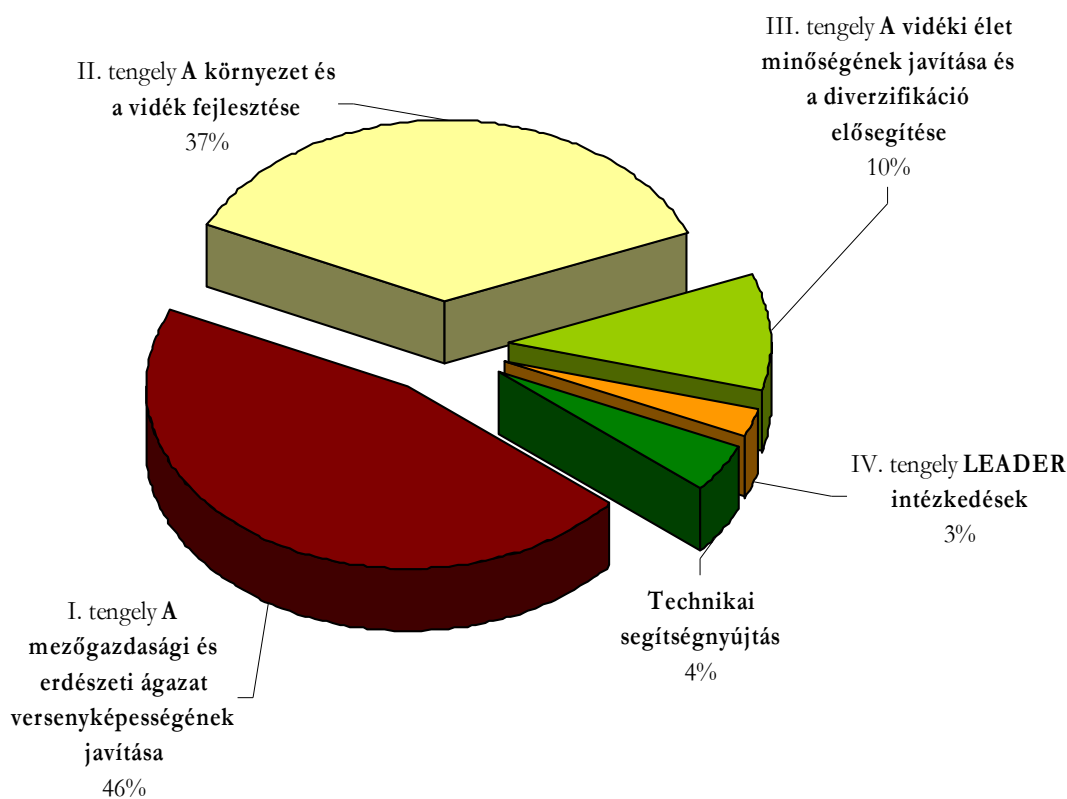
A 2007-2013 között rendelkezésre álló teljes forrásnak eddig 73,6 százaléka került kifizetésre, a forrás lekötöttség aránya azonban jóval magasabb. Az uniós szabályozás alapján a lekötések kifizetése a 2013. évet követően még további két évig lehetséges.

A DIT-ÚMVP eddigi összes kifizetésének számottevő része az I. és II. tengelyhez kapcsolódott. A program keretében 2007-2013 között 1054,3 milliárd forint összegű vidékfejlesztési támogatást vettek igénybe a gazdálkodók, amelynek csaknem fele, 45,8 százaléka a me-

zőgazdasági és erdészeti ágazat versenyképességének javítását szolgálta, 36,8 százaléka pedig a környezet és vidék fejlesztését (4. ábra).

A SAPARD előcsatlakozási program 2004-ben lezárult, de egyes intézkedések pénzügyi teljesítése még 2007-re is áthúzódott. Az agrár- és vidékfejlesztést szolgáló programok közül a 2004-2006 közötti időszakra az Agrár- és Vidékfejlesztési Program és a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv vonatkoztak, a 2007-2013 közötti időszakra az ÚMVP és a Halászati Operatív Program került kidolgozásra. Az AVOP és az NVT teljes pénzügyi kerete felhasználásra került. Az ÚMVP, később DIT-ÚMVP nagyságrendileg érdemben meghaladja az elődeit, az AVOP-ot és az NVT-t

4. ábra: DIT - ÚMVP kifizetések tengelyenként, kumulált adatok 2007-2013

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

Piaci és egyéb támogatások

A nemzeti kiegészítő támogatással működő programok révén 2013-ban 20,2 milliárd forint támogatáshoz jutottak a gazdák, melyből 10,2 milliárd forint volt a nemzeti rész, a 10,0 milliárd forint uniós forrásból finanszírozott rész pedig a belpiaci támogatások között szerepel.

A borászati ágazat 2013-ban 8,4 milliárd forint támogatásban részesült (4. táblázat). Az EU a borágazat számára a támogatásokat 5 évre tervezett nemzeti támogatási programokon keresztül biztosítja, amely az adott tagállam támogatási terveit tartalmazza, de a támogatás teljes összege az EU-tól érkezik. Az első, 2008-2013 közötti időszakra 122 millió euró állt rendelkezésre, amely összeg túlnyomó többsége (84 százaléka), a termelés

szerkezetének megújítását szolgálta a szőlő szerkezetátalakítás és átállítás intézkedésen keresztül. További 8 százalék a beruházások támogatására, 5 százalék a melléktermékek ellenőrzés melletti kivonásának egy eszköze: a lepárlás támogatását szolgálta. A keret fennmaradó része (3 százalék) a borok alkoholtartalom-növelésének, valamint a szeszesital-piac ellátását szolgáló lepárlás támogatására került felhasználásra. Magyarország a számára előirányzott keretet csaknem teljes egészében felhasználta. A nemzeti támogatási program támogatásai elősegítették a magyar szőlő-bor szektor versenyképességének javítását, a minőségi alapanyagot adó, és gazdaságosabban művelhető ültetvények számának növelését.

4. táblázat: Piaci és egyéb támogatások, 2013

Jogcímek	Összes kifizetés	millió HUF
Agrárpiaci támogatások	22 611	
Belpiaci intézkedések	18 490	
Kiegészítő nemzeti támogatással működő programok uniós része	10 049	
<i>Magyar Méhészeti Nemzeti Program</i>	540	
<i>Iskolatej program</i>	464	
<i>Iskolagyümölcs program</i>	1 218	
<i>Egyes speciális szervezetkészek támogatása</i>	7 159	
<i>Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása</i>	668	
Borászati ágazat támogatása	8 441	
<i>Szőlőültetvények szerkezet-átalakításának és átállításának támogatása</i>	6 313	
<i>Borászati gépek, technológiai berendezések beszerzésének támogatása</i>	1 907	
<i>A szőlőfeldolgozás és a borkészítés során keletkező melléktermékek támogatással történő lepárlásának támogatása</i>	217	
<i>Szőlőültetvények kivágásának támogatása</i>	4	
Külpiaci intézkedések	153	
<i>Baromfi és baromfihús exporttámogatás</i>	140	
<i>Élő marha és marhahús exporttámogatás</i>	12	
<i>Tojás export</i>	1	
Intervenciók költségei	3 968	
Kiegészítő nemzeti támogatással működő programok nemzeti része	10 161	
Magyar Méhészeti Nemzeti Program	540	
Iskolatej program	1 902	
Iskolagyümölcs program	547	
Egyes speciális szervezetkészek támogatása	3 440	
Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása	262	
Uniós programok ÁFA fedezete	3 470	
Összesen	32 772	

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

Megjegyzés: Az Uniós programok ÁFA-fedezete nem tekinthető kimondottan termelői támogatásnak.

Nemzeti támogatások

Nemzeti támogatások címén 2013-ban 66,3 milliárd forint került kifizetésre (5. táblázat). A VM költségvetésén belül meghatározó jelentőségű a folyó kiadások és jövedelemtámogatások előirányzatának nagyságrendje, a hazai kifizetések 66,3 százaléka, mintegy 44 milliárd forint ezen a jogcímen teljesült. Az előirányzat célja a különböző támogatási konstrukciók működtetésével a mezőgazdasági termelők költségeinek csökkentése és jövedelmi helyzetének javítása.

Innen kerül finanszírozásra az átmeneti nemzeti támogatás (a *top-up* jogcím utódja), amelynek összege 2013-ban az anyakecsketartás, valamint az anyajuhtartás de minimis támogatásokkal együtt elérte a 17,7 milliárd forintot (6. táblázat). Több, különböző állattenyésztési ágazatot segítő támogatás forrása az előirányzat, amelyek közül legjelentősebbek az állatjóléti támogatások, amelynek keretén belül mintegy 12,6 milliárd forint összegű forrás juthatott el a sertés, illetve a baromfi ágazat részére. Az előirányzat terhére valósulhat meg az agrárszektorban meghirdetésre került hitelprogramok kamattámogatása, továbbá innen került kifizetésre a Hajdú –

Bét és a Pápai Hús élőállat beszállítóinak támogatása is. A fentiekén kívül az előirányzaton rendelkezésre álló forrás teszi lehetővé, hogy a mezőgazdasági termelők a szőlő- és gyümölcsös ültetvények művelése során történő gázolaj-felhasználáshoz de minimis támogatást vegyenek igénybe. A támogatáshoz kapcsolódik a VM fejezetében nem szereplő gázolaj jövedéki adó visszatérítés is. A vonatkozó kormányrendelet alapján a mezőgazdasági termelő évi 97 l/ha gázolaj mennyiség után az üzemanyag adójának 82%-át igényelheti vissza a Nemzeti Adó- és Vámhivattól. Az adókedvezmény összege 2013-ban 28,7 milliárd forint volt.

A nemzeti agrár kárenyhítési előirányzat forrásait egyrészt a gazdálkodók befizetései, másrészt a gazdákéval legalább azonos mértékű állami hozzájárulás adja. A 2013. évben a 2012. évi károk kompenzálására mintegy 7,6 milliárd forint került kifizetésre. A legsúlyosabb károkat 2012-ben az aszály okozta, a kárenyhítő juttatás elérte a 4,7 milliárd forintot. Emellett a tavaszi fagykár kifizetése meghaladta az 1,1 milliárd forintot, a téli fagykár pedig az 1,5 milliárd forintot.

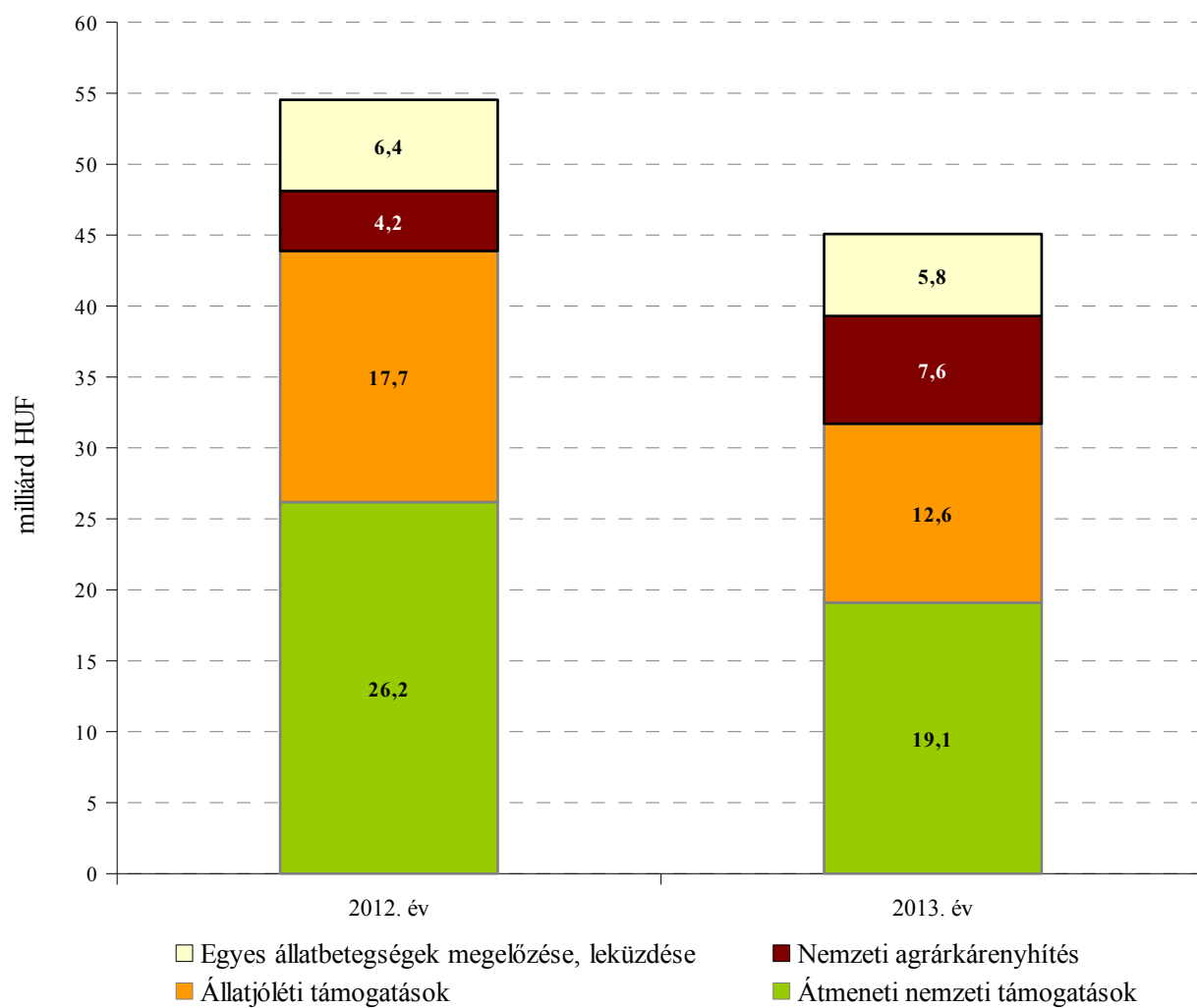
5. táblázat: **Nemzeti támogatások teljesülése, 2013**

Jogcím	millió HUF 2013.év
Folyó kiadások és jövedelemtámogatások	44 000
<i>ebből: Átmeneti nemzeti támogatások</i>	<i>17 742</i>
<i>Állatjóléti támogatások</i>	<i>12 619</i>
<i>Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése</i>	<i>5 775</i>
<i>Állati hulla elszállítási és ártalmatlanítási támogatása</i>	<i>1 835</i>
<i>Cukorrépa termelők nemzeti kiegészítő támogatása</i>	<i>1956</i>
<i>Gázolaj jövedéki adójának de minimis támogatása (szőlő- és gyümölcsös ültetvények)</i>	<i>255</i>
<i>Biztosítási díjtámogatás a mg-ban</i>	<i>222</i>
<i>Hajdú-Bét élőállat-beszállítóinak de minimis támogatása</i>	<i>235</i>
<i>Pápai Hús 1913 Kft. Élőállat beszállítóinak általános de minimis támogatása</i>	<i>448</i>
<i>Pápai Hús 1913 Kft. Élőállat beszállítóinak támogatása engedményezési szerződések alapján</i>	<i>233</i>
<i>Agrárfinanszírozás kamattámogatása, kezesi díjtámogatása</i>	<i>1 499</i>
<i>Mezei őrszolgálat</i>	<i>356</i>
Nemzeti agrárkárenyhítés	7 592
Tanyafejlesztés	1 620
Egyéb nemzeti támogatások*	13 123
Nemzeti támogatások	66 336
A mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni jövedéki adó-visszatérítés (VM fejezetén kívül szereplő támogatás)	28 714

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

Megjegyzés: A csillaggal jelölt Egyéb nemzeti támogatások között szerepelnek olyan jogcímek 11,1 milliárd forint értékben, melyek az agrár-vidékfejlesztési támogatások között szerepelnek, de nem kimondottan termelői támogatások (nevezetesen Uniói programok árfolyam-különbözete, Egyéb EU által nem térített kiadások, KKV hitelezési program RKI visszafizetés).

5. ábra: A nemzeti támogatások főbb jogcímeinek kifizetései, 2012 és 2013

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

Kiegészítő táblák

6. táblázat: **Közvetlen és átmeneti nemzeti támogatások tárgyévi teljesülése részletesen**

Jogcím	2013	millió HUF
Közvetlen támogatások		377 434,1
Egységes területalapú támogatás (SAPS)		321 417,6
Elkülönített cukor		11 538,4
Elkülönített bogyós gyümölcs		109,7
Elkülönített zöldség-gyümölcs		1 299,9
Különleges tejtámogatás		19 188,9
Különleges rizstámogatás		354,2
Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás		658,4
Kérődző szerkezetátalakítás		13 444,3
Zöldség, gyümölcs és dohány szerkezetátalakítás		9 422,6
ÁNT- Átmeneti nemzeti támogatások		19 091,9
Anyajuh támogatás - termeléshez kötött		280,4
Anyajuhtartás kiegészítő támogatás – termeléstől elválasztott		235,3
Anyatehén támogatás - termeléshez kötött		3 699,1
Húsmarhatartás támogatás – termeléstől elválasztott		1 918,9
Szarvasmarha tartás extenzifikációs támogatása - elválasztott		548,5
Tejtámogatás - termeléstől elválasztott		8 278,9
Virginia dohány - termeléstől elválasztott		978,5
Burley dohány- termeléstől elválasztott		143,6
Héjas gyümölcs - termeléshez kötött		99,0
Anyajuh de minimis támogatás		1302,8
Anyakecske de minimis támogatás		47,3
Egyéb, előző gazdasági évekre meghirdetett jogcímekre kifizetett összeg		209,5
Összesen		396 526,0

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei

A fejezet célja bemutatni, hogy az egyes ágazatok milyen arányban részesedtek 2013-ban az agrár- és vidékfejlesztési támogatásokból. Az állattenyésztésen belül a jogcímek alágazatonkénti felosztása nem minden esetben volt megvalósítható, ezért pontos arányokról nem beszélhetünk. A kérdéses jogcímek a 7. táblázatban

az egyéb jogcímek között szerepelnek. Szintén több ágazatot érint a SAPS támogatás, amelyből részesülhetnek szántóterületek, állandó gyepterületek, állandó kultúrák, konyhakertek, tehát a szántóföldi növénytermesztők mellett a legeltető állattartók és a kertészeti ágazatok is.

Állattenyésztési támogatások

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatásokból az állattenyésztés ágazat 121,6 milliárd forinttal részesült, ez az összes támogatás 17,7 százaléka.

A kifizetések jelentős része a szarvasmarha-tartókhoz jutott, ennek kétharmada a tejágazat támogatását szolgálta. A tejágazaton belül a különleges tejtámogatás adta a folyósított összeg több mint felét, ami az EU által közvetlenül folyósított támogatás. A húsmarha tenyésztők 6,2 milliárd forint átmeneti nemzeti támogatást kaptak, amihez három jogcímen juthattak hozzá: húsmarha támogatás (hízott bika), anyatehén támogatás és extenzifikációs támogatás (bizonyos állatsűrűséghez kapcsolódva az EU szabályozásnak megfelelően). A kérődző szerkezetátalakítás jogcimből, ami közvetlen uniós támogatás, a szarvasmarha-tartók 10,6 milliárd forintban részesültek.

A sertés-tenyésztők támogatása teljes egészében hazai költségvetésből valósult meg. Mivel az EU Közös Agrárpolitikája a sertéshúst az úgynevezett laza piacsabályozású termékek között tartja számon, az ágazatban nincs lehetőség erőteljes piaci beavatkozásokra, így a nemzeti támogatások kiemelt szerepet kapnak. Az állattóljóléti támogatások jelentőségét az adja, hogy az állattóljóléti többlet kötelezettségvállalás ellentételezéseként, közvetlenül és hatékonyan segíti az ágazatot. Ezen a jogcímen 2013-ban 6,8 milliárd forint jutott el a gazdákhoz, ennek az összegnek körülbelül egynegyede volt a 2012-ről áthúzódott kifizetés. A Kormány által elfogadott sertésstratégia célja 2020-ig a sertés állomány jelentős növelése, új munkahelyek létrehozása, exportpiacok keresése. A több éves program keretein belül kutatási feladatok, minőségbiztosítási eredetigazolási programok, marketing programok, sertéságazati információs rendszer, valamint azonosítási, nyilvántartási, nyomkövetési rendszer fejlesztése is szerepel. A sertésstratégia keretén belül 2013-ban két termeléshez köthető támogatás került kihirdetésre: a sertésfeldolgozást végző élelmiszer-feldolgozók részére nyújtott de minimis támogatás, valamint a hazai genetikai alapok fejlesztésére,

a törzskönyvezés, a teljesítményvizsgálatok és a mesterséges termékenyítés technikai háttérének fejlesztésére nyújtott de minimis támogatás. Ezen sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedésekre (ami nem termelői támogatás) a szerződések a 2013-ban rendelkezésre álló 1,6 milliárd forintos keret teljes egészére meg lettek kötve.

A baromfi ágazat támogatásában meghatározó jelentőséggel bír a nemzeti forrásból finanszírozott állattóljóléti támogatás, amelynek keretében 2013-ban 5,8 milliárd forint kifizetés történt, ennek egy része a 2012. évről húzódott át. Emellett nemzeti forrásból állati betegségek megelőzésére vehetnek igénybe támogatott állategészségügyi szolgáltatásokat a gazdálkodók, valamint az állattartó telepeken keletkező állati hulladék megsemmisítésére, társfinanszírozásban pedig az állategészségügyi problémák, főként a szalmonella mentesítésre.

A juhágazat 1,9 milliárd forint átmeneti nemzeti támogatásban és 2,8 milliárd forint közvetlen uniós támogatásban (kérődző szerkezetátalakítás jogcímen) részesült.

Az állatbetegségek elleni védekezés támogatása két jogcímen keresztül valósul meg. Az Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése támogatást a hazai költségvetés biztosítja, célja az állatállományokat veszélyeztető egyes állatbetegségek megelőzése, felszámolása, figyelemmel kísérése, valamint egyes zoonózisok megelőzése a 148/2007. (XII. 8.) FVM rendeletben foglaltak szerint. E jogcímen 2013-ban 5,8 milliárd forint kifizetés történt. A baromfitartók 1,4 milliárd, az egyéb állattartók 4,4 milliárd forint értékben vettek igénybe támogatott állategészségügyi szolgáltatásokat. Az Egyes állatbetegségek ellenőrzése és felszámolása jogcím a rendeletben meghatározott állatbetegségek és zoonózisok elleni, az uniós tagországok számára kötelezően előírt védekezéshez nyújt támogatást, ami EU-s pénzügyi hozzájárulást is magában foglal. Az intézkedés keretében 930,1 millió forintot folyósítottak.

7. táblázat: Az állattartóknak folyósított támogatások, 2013

	millió HUF
Jogcím	2013
Szarvasmarha	53 207,2
Tejágazat	36 405,4
EMVA - Tejágazat állatjólét	6 535,0
Nemzeti tejtámogatás	8 278,8
Tejágazat támogatása az aflatoxin szennyezettség miatt	36,3
Iskolatej program	2 366,4
Különleges tejtámogatás	19 188,9
Húsmarha-tartás	16 801,8
Kérődző szerkezetátalakítás	10 623,0
Anyatehén-termeléshez kötött	3 699,1
Húsmarha-termeléstől elválasztott	1 918,9
Szarvasmarha tartás extenzifikációs támogatása	548,5
Szarvasmarha export	12,3
Sertés	6 853,5
Állatjóléti támogatás	6 770,9
A sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedések támogatása	82,6
Baromfi	6 699,0
Állatjóléti támogatás	5 848,2
EMVA baromfi telepek korszerűsítése	710,1
Baromfi, baromfi hús export	139,9
Tojás export	0,8
Juhok, kecskék	4 786,9
Kérődző szerkezetátalakítás	2 821,3
Anyajuh támogatás	280,4
Anyajuhtartás kiegészítő támogatás – termeléstől elválasztott	235,3
Anyajuh de minimis támogatás	1302,8
Anyakecske de minimis támogatás	47,3
EMVA - juhok és kecskék elektronikus jelölése	99,8
Egyéb jogcímek	50 073,7
Állattenyésztési feladatok	815,7
Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése	5 774,6
<i>Ebből: Baromfi</i>	<i>1 426,2</i>
<i>Egyéb</i>	<i>4 348,4</i>
Állati hulla elszállítási és ártalmatlanítási támogatás	1 835,3
Állat- és növénykártalanítás (felülről nyitott előirányzat)	964,3
EMVA állattartó telepek korszerűsítése ÁTK	39 133,1
Óshonos mezőgazdasági állatfajták tenyésztésben történő támogatása	619,8
Egyes állatbetegségek ellenőrzése, felszámolása	930,9
Összesen	121 620,3

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

Szántóföldi növénytermesztők támogatása

A szántóföldi növénytermesztők által igényelhető támogatások meghatározó részét adták a közvetlen uniós támogatások (SAPS, elkülönített cukor, különleges rizs-támogatás, dohány szerkezetátalakítás), azon belül is a SAPS támogatások összege volt a legjelentősebb. Átmeneti nemzeti támogatást kaptak a dohánytermesztők (ter-

meléstől elválasztott), és nemzeti forrásból csupán 231,2 millió forint került kifizetésre növényegészségügyi vizsgálatok és szárított takarmány de minimis támogatás jogcímenen. Emellett mezőgazdasági gépbszerzésekhez és öntözéshez is kaptak támogatást a növénytermesztők.

8. táblázat: A szántóföldi növénytermesztőknek folyósított támogatások, 2013

Jogcím	2013	millió HUF
SAPS*		321 417,6
Elkülönített cukor		11 538,4
Különleges rizstámogatás		354,2
Növényegészségügyi vizsgálatok támogatása		53,5
Szárított takarmány de minimis támogatása		177,8
Virginia dohány - termeléstől elválasztott		978,5
Burley dohány- termeléstől elválasztott		143,6
Dohány szerkezetátalakítás		6788,0
Cukorrépa termelők nemzeti kiegészítő támogatása		1 956,0
EMVA - szárítók támogatása		1 153,4
Összesen*		344 561,0

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán Kertészet ágazat támogatása

Megjegyzés: A SAPS kifizetésekből a szántóföldi növénytermesztők mellett a legeltető állattartók és a kertészeti ágazatok is részesültek, az ágazatok közötti megosztás nem állt módunkban. A 337,7 milliárd forintot felül a szántóföldi növénytermesztők EMVA keretében gépbszerzésre és öntözésre is kaptak támogatást, pontos adatunk erre vonatkozóan nincs.

Kertészet ágazat támogatása

A kertészeti ágazat 2013-ban kapott támogatásának mintegy 60 százaléka társfinanszírozásban valósult meg. A zöldség-gyümölcs TÉSZ-ek 10,6 milliárd forint támogatáshoz jutottak. Beruházásokra 5,1 milliárd forint támogatást vettek igénybe a gazdák. Az EU által közvetle-

nül folyósított összeg a SAPS, a területalapú támogatásokhoz kapcsolódó elkülönített zöldség-gyümölcs és bogyós gyümölcs támogatás, valamint a zöldség-gyümölcs szerkezetátalakítás jogcímeihez kapcsolódott.

9. táblázat: A kertészet ágazat részére folyósított támogatások, 2013

Jogcím	2013	millió HUF
Egyes speciális szövetkezések támogatása		10 598,2
Iskolagyümölcs program		1 764,8
EMVA - Kertészet korszerűsítése		3 101,3
EMVA - Kertészeti gépek, technológiai berendezések beszerzéséhez nyújtandó támogatás		164,8
EMVA - Kertészeti ültetvények korszerűsítése, létesítése		1 530,0
EMVA - Gyümölcs- és kertészeti ültetvények korszerűsítése, létesítése		223,6
EMVA - Ültetvények korszerűsítése, telepítése		48,2
Területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített zöldség-gyümölcs		1 299,9
Területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített bogyós gyümölcs támogatás		109,7
Zöldség-gyümölcs és dohány szerkezetátalakítás		2 634,6
Összesen		21 475,1

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

Kockázatkezelés a mezőgazdaságban

Egy új, két pilléren nyugvó mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer kezdte meg működését 2012. január 1-től. Az új rendszer I. pillérét az agrár-kárenyhítési rendszer alkotja, amely a törvényben meghatározott területméret feletti termelők számára kötelező érvényű. Emellett bevezetésre került a II. pillér, a biztosítási díjtámogatás, amely a termelők számára önkéntesen választható, a törvényben előírt veszélynemekre vonatkozóan. Ezzel először vált biztosíthatóvá több, Magyarországon gyakran és jelentős mértékben pusztító kockázat, mint az aszály, a felhőszakadás, a tavaszi fagy, illetve az árvíz. Az új kockázatkezelési rendszer biztosításkötésre ösztönzi a termelőket, mivel aki nem köt biztosítást a terményértékének legalább 50 százalékára, az a kárenyhítési juttatásnak csak az 50 százalékára jogosult.

A 2013. évben a kárenyhítési rendszer taglétszáma, így a befizetések összege is kis mértékben tovább emelkedett. Ezzel szemben a 2012. évi kár egyharmadának megfelelő kárenyhítési igény jelent meg, így ebben az évben is teljes körű kártalanítást tudott biztosítani az I. pillér (10. táblázat). Az alacsony kárenyhítési igény egyrészt az előző éveknél kevesebb káreseménynek, másrészt a kárenyhítési rendszerben részt vevő termelők alacsony biztosítottsági szintjének köszönhető, ugyanis

a biztosítással nem rendelkező termelők csupán a kárenyhítési összeg 50%-át kapják meg.

A II. pillérben dinamikusan nőtt az ügyfélkör, az aszály, tavaszi fagy és felhőszakadás, valamint további 5 kockázat ellen védelmet adó 'A' típusú biztosítások száma és díjállománya közel megkétszereződött, míg a jellemzően hagyományosan biztosítható kockázatok (jég, tűz, vihar, téli fagy) ellen védelmet adó 'B' és 'C' típusú biztosítások száma ugrásszerűen, összesen 5-szörösére, míg összes díjállománya 3-szorosára nőtt. Ennek ellenére látható, hogy a 75 ezres létszámot meghaladó kárenyhítési ügyfélkörhöz képest még mindig elenyésző a biztosított ügyfelek száma, így továbbra is cél kell legyen a biztosítással rendelkező, így a kockázatkezelési rendszer mindkét pillére által védett termelők számának növelése (11. táblázat).

Agrár-kárenyhítésre 2013-ban 7,6 milliárd forint kifizetés történt, amely a 2012-es kárenyhítési évben bekövetkezett károk utáni pénzügyi teljesítést jelentette. Szintén a 2012. évi pénzügyi teljesítése történt meg a biztosítási díjtámogatások terén is, ezáltal 880,8 millió forint került kifizetésre (ebből 222,4 millió forint hazai költségvetésből, valamint 658,4 millió forint uniós forrásból; 12. táblázat).

10. táblázat: A Nemzeti Agrár-kárenyhítési Rendszer működése

	millió HUF	
	2012	2013
Jogosan igényelt összeg	7 411	2 470
Folyósított kárenyhítő juttatás	7 411	2 470
Befizetett kárenyhítési hozzájárulás	4 135	4 218
Alap eredeti összege	8 285	8 608

Forrás: MVH

11. táblázat: A díjtámogatott biztosítások állományának alakulása

Módozat	2012		2013	
	db	Állománydíj millió Ft	db	Állománydíj millió Ft
A	547	605	943	1 265
B	307	174	4 554	1 946
C	1 042	688	2 244	807
Összesen	1 896	1 467	7 741	4 018

Forrás: MVH *előzetes adat

12. táblázat: **A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer állami kifizetései, 2013**

		millió HUF
Jogcím	2013	
Nemzeti agrár-kárenyhítés		7 592,0
Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott nemzeti támogatás		222,4
Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott uniós támogatás		658,4
Összesen		8 472,8

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása

A nemzetgazdaság teljes hitelállománya 2013 év végén 6 686 milliárd forint volt, amelyből a mezőgazdasági és élelmiszeripari társas vállalkozások 5,2, illetve 5,0 százalékban részesedtek, azaz összesen 10,2 százalékát tette ki a két ágazat részesedése a teljes hitelállománynak. Az elmúlt öt éves időintervallumban a két ágazat év végi aggregált hitelállománya eltérően alakult. Míg a mezőgazdaságban hol csökkent, hol növekedett a kihelyezett hitelek értéke, addig az élelmiszeriparban folyamatos volt a mérséklődés.

A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya szempontjából 2013 fordulópontot jelentett. A pénzügyi válság kezdete óta folyamatosan tartó csökkenés következményeként az ágazat hiteleinek értéke az első negyedév végére elérte eddigi mélypontját 290,5 milliárd forinttal. A következő két negyedévben a hitelkihelyezések értéke érdemben nőtt, így a harmadik negyedév végére elérte eddig maximumát – 364,3 milliárd forint –, meghaladt az öt évvel ezelőtti értéket is (6. ábra).

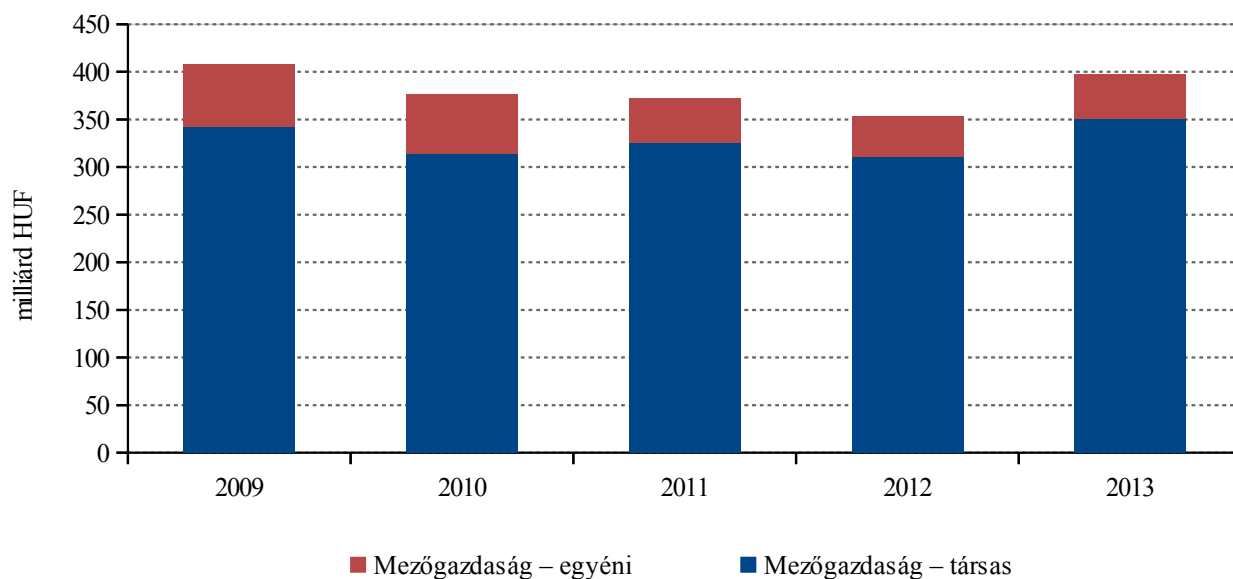
Az élelmiszeripari társas vállalatokhoz kihelyezett hitel nagysága szintén 2013-ban érte el mélypontját, a második negyedév végére 311,7 milliárd forintra csökkent az állomány értéke, majd az év végére több mint 25 milliárd forinttal bővült a vállalkozások hitel tartozása

(7. ábra). Azonban még így is érdemben elmaradt a 2009. év végi értéktől. A két ágazat hitelállományának 2013 harmadik negyedévi növekedése a Magyar Nemzeti Bank (továbbiakban: MNB) 2,5 százalékos garantált maximált éves kamattal elindított Növekedési Hitelprogramjának (továbbiakban: NHP) tulajdonítható. A mezőgazdaságban működő társas vállalkozások nagyobb része új hitelként jutott forráshoz az NHP keretében, míg az élelmiszeripari vállalkozások közel azonos arányban vettek fel új hiteleket és váltották ki meglévő hitelkonstrukcióikat.

Az elindult pozitív irányú változásokat némileg árnyalja, hogy míg a mezőgazdasági ágazat hitelállománya újra elérte, sőt meghaladta a 2009. évi értékeket, addig az élelmiszeripari hitelkihelyezések messze elmaradtak attól. Továbbá az élelmiszeripar korábbi mezőgazdasággal szembeni dominanciáját 2013 év végére elvesztette.

A negyedik negyedévben a mezőgazdasági társas vállalkozások kintlévősége a szezonális hatások miatt 3,7 százalékkal 350,9 milliárd forintra csökkent, míg az élelmiszeriparban – ha kis mértékben is –, de tovább bővült a hitelállomány 1,4 százalékkal 337,1 milliárd forintra.

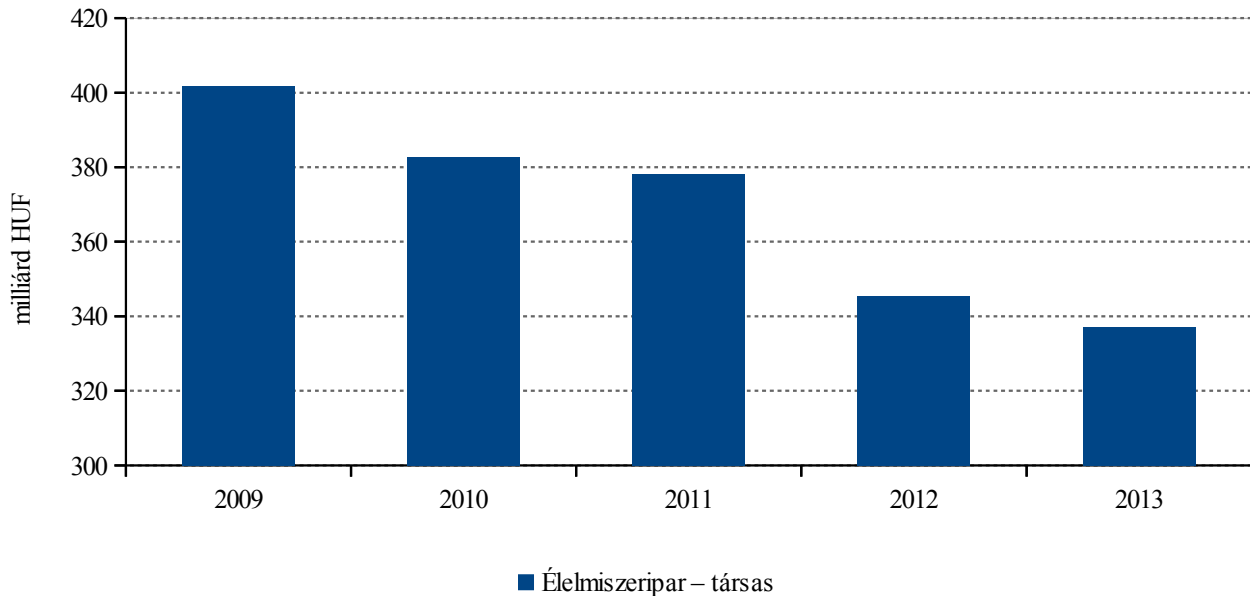
6. ábra: A mezőgazdasági egyéni és társas vállalkozások hitelállományának alakulása 2009-2013 között (december 31-én)

Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: A mezőgazdaság egyéni vállalkozásainak adatai az AKI Tesztüzem adatbázisa alapján készült (2013. évi érték, előzetes becslés adata).

7. ábra: A z élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának alakulása 2009-2013 között (december 31-én)

Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Míg az élelmiszeriparban a társas vállalkozások nagyrészt lefedik az ágazat teljesítményét, addig a mezőgazdaságban jelentős súlyt képviselnek az egyéni gazdaságok is. Az ágazat árbevételének 33,7 százaléka hozzájuk köthető, illetve ők művelik a mezőgazdasági terület 53,1 százalékát. Gazdasági szerepük a hitelállomány nagyságában kevésbé érhető tetten (Az egyéni gazdaságok hitelállományára vonatkozóan jelenleg nincs pontos adat, a teszüzemi adatbázis alapján is csak nagyságrendi becslés adható). Eszerint a mezőgazdasági egyéni vállalkozások hitelállománya az elmúlt években fokozatosan zsugorodott. A legnagyobb csökkenés 2011-ben volt megfigyelhető, mivel előző évhez képest 25,4 százalékkal lett kevesebb a hitelállomány. Ez a tendencia folytatódott 2012-ben is, és 8,8 százalékos csökkenéssel 42,3 milliárd forintos hitelállomány mutatható ki az egyéni vállalkozásoknál. A hitelállomány 2013-ban bővülést mutatott, és év végén 46 milliárd forinttal a 2011. évi szintet közelítette meg (6. ábra). A teljes hitelállomány 88-93 százaléka hosszú lejáratú volt 2009-2011 között az egyéni vállalkozásoknál, majd egy jelentős átrendeződésnek köszönhetően 2013-ban a rövid lejáratú hitelek aránya 45,4 százalékra nőtt, amely a korábbi 10 százalék vagy az alatti értékhez képest jelentős növekedést jelentett.

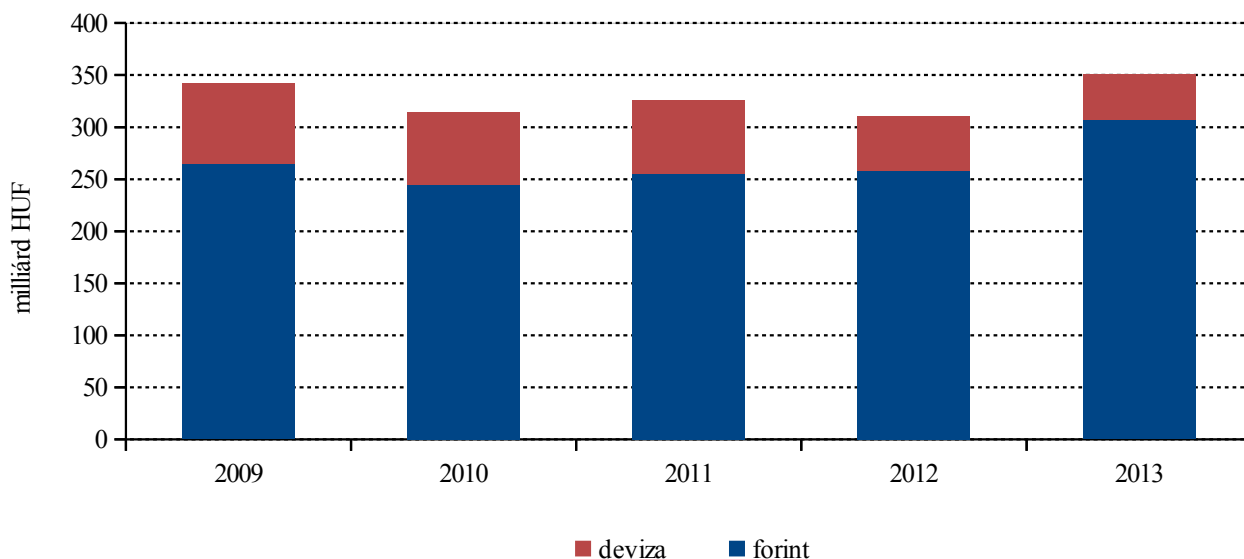
A 2008 óta tartó pénzügyi válságra a bankok szigorúbb hitelfeltételekkel reagáltak. Ennek következménye-

ként jellemzően csak a jobb adóminősítésű ügyfelek juthatnak hitelhez. E negatív hatástól a mezőgazdaságot (legalábbis az alágazatok egy részét) megvédte a támogatási rendszer, az élelmiszeripar azonban teljes mértékben elszenvedte azt.

Nemzetgazdasági szinten a teljes hitelállományon belül a deviza alapú hitelek állománya az elmúlt időszak tendenciáját követve tovább zsugorodott 2013-ban is, és az első negyedévi 57,5 százalékos arány év végére már csak 49,7 százalékot képviselt. Ezt az arányt azonban sem a mezőgazdaság, sem az élelmiszeripar devizahitelállománya nem érte el, mindkét ágazatban a forint alapú hitelek domináltak.

A mezőgazdasági hitelek negyedik negyedévi állományának 12,4 százaléka volt devizahitel, 87,6 százaléka pedig forint alapú (8. ábra). A pénzügyi válság kezdetétől jelentős változást mutatott a deviza alapú hitelek állománya, hiszen a 2009 első negyedévi közel 30 százalékos arányuk fokozatosan csökkent. Az elmúlt egy évben ez a folyamat még intenzívebb volt, és az időszak végére mindössze 10-12 százalékra zsugorodott a deviza alapú hitelállomány részesedése. Ez egyben azt is jelenti, hogy a hitelállomány bővülését az elmúlt időszakban alapvetően a forint alapú hitelek növekedése eredményezte. Az NHP hatására 2013 végére számos vállalkozás forint alapúra váltotta át deviza hitelei egy részét.

8. ábra: A mezőgazdasági társas vállalkozások teljes hitelállományának forrás szerinti megoszlása és alakulása (december 31-én)

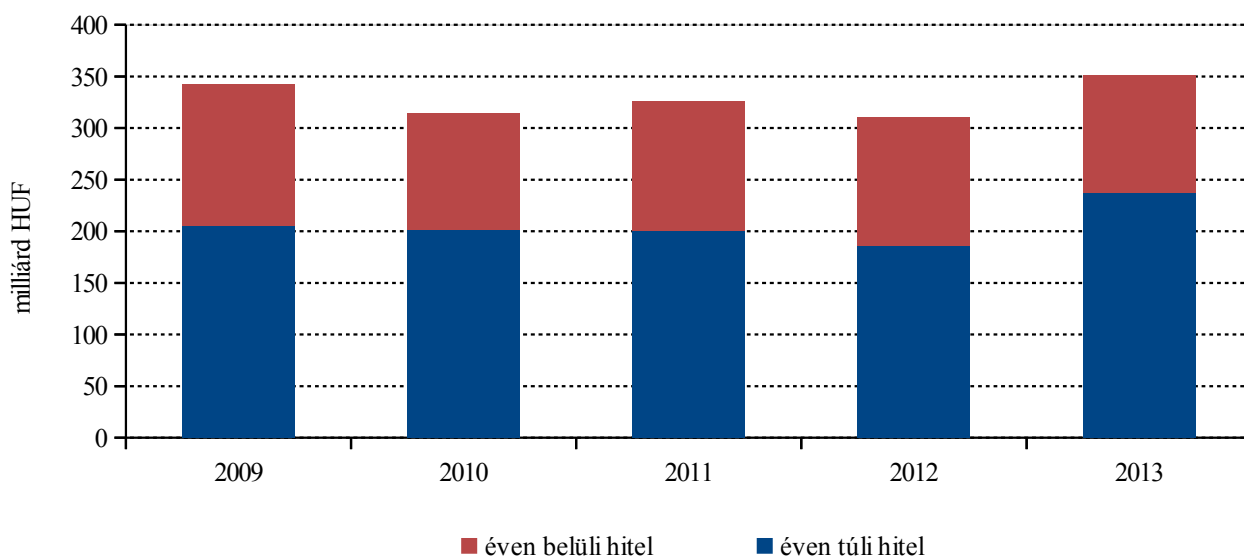
Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

A mezőgazdaságban lejárat szerint az elmúlt öt évben alapvetően az éven túli hitelek domináltak, állományuk értéke 2013 első negyedévében „csak” 185,4 milliárd forint volt, amely értéke a harmadik negyedévben – az NHP eredményeként – 240,4 milliárd forintra nőtt. Az utolsó negyedév végére azonban 1,6 százalékkal 236,6 milliárd forintra csökkent az állomány értéke. Az éven belüli hitelek állománya hasonlóan alakult, azzal a különbséggel, hogy esetükben az NHP kevésbé érezte a hatását, értékük 2013 év végén 114,3 milliárd forint

volt, amely előző negyedévhez képest 7,8 százalékos csökkenést mutatott (9. ábra).

A 2013-as év egészét tekintve az éven túli hitelek esetében a forint alapú hitelek bővülése volt a meghatározó, amelynek értéke 2012 év végéhez képest 39,3 százalékkal nőtt, ezzel szemben a deviza alapú hitelek állománya 24,1 százalékkal csökkent. A rövid lejáratú forint alapú hitelek állománya az elmúlt egy évben közel 10 százalékkal lett kevesebb, míg a deviza alapú hitelek értéke – az éven belüli változásoktól függetlenül – 0,6 százalékkal bővült.

9. ábra: A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya lejáratosi idő szerint (december 31-én)

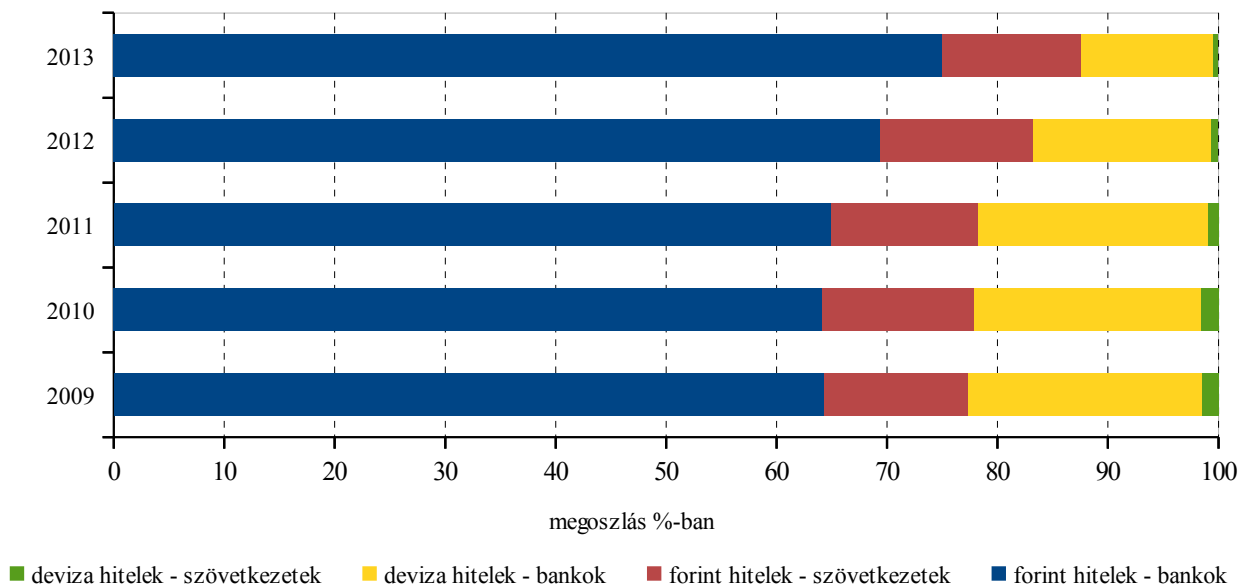

Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

A mezőgazdasági ágazatban a szövetkezeti hitel az elmúlt öt évben egy 43-55 milliárd forintos sávban ingadozott. A legnagyobb eltérést az elmúlt egy év produkálta, az év eleji 43,4 milliárdos hitelállomány a harmadik negyedév végére 22,8 százalékkal 53,3 milliárd forintra nőtt, majd az év végére közel 15 százalékos csökkenéssel 45,7 milliárd forintot tett ki. Ez az érték az ágazati

kintlévőségnek 13 százalékát jelentette. A bankok, szakosított hitelintézetek, és a külföldi hitelintézetek (továbbiakban: banki hitel) állománya mélypontját 2013 első negyedévében mutatta 247,1 milliárd forinttal, amely év végére 23,5 százalékkal 305,2 milliárd forintra nőtt (10. ábra).

10. ábra: A mezőgazdaság társas vállalkozások hitelállományának forrás és a hitel nyújtója szerinti megoszlása és alakulása (december 31-én)

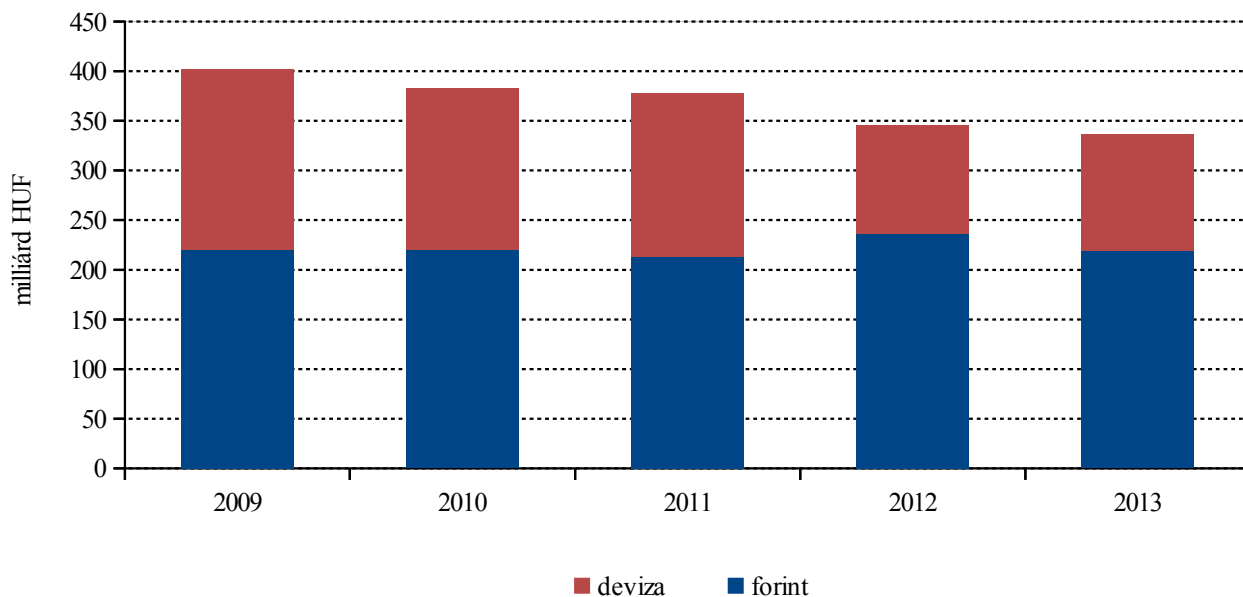

Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

A hitelállomány forrás szerinti összetételének aspektusából az élelmiszeripar a mezőgazdasághoz képest nehezebb helyzetben volt, hiszen a negyedév végén a deviza alapú hitelek a teljes hitelállomány 34,9 százalékát tették ki, vagyis 0,7 százalékponttal növekedett arányuk 2013 harmadik negyedévhez képest. Az előző negyedév jelentős hitelállomány bővülése alapvetően a forint ala-

pú hiteleknek volt köszönhető, mivel az NHP keretein belül jelentős volt a deviza hitelek kiváltására igénybe vett hitelek aránya is. Év végére azonban a forint alapú hitelek 1,5 milliárd forinttal 219,5 milliárd forintra csökkentek, míg a deviza alapú hitelek kis mértékben, 117,6 milliárd forintra nőttek (11. ábra).

11. ábra: Az élelmiszeripari társas vállalkozások teljes hitelállományának forrás szerinti megoszlása és alakulása (december 31-én)

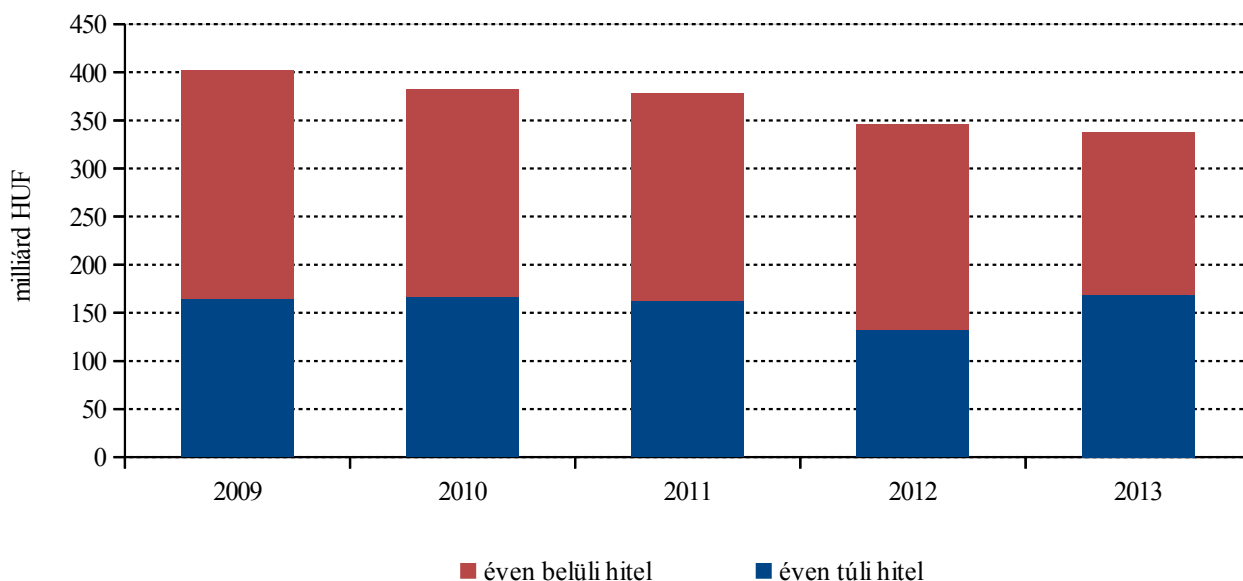

Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

A mezőgazdasággal ellentétben az élelmiszeriparban az elmúlt időszakban az éven belüli hitelek voltak túlsúlyban. Ez a fölény 2013-ban lassan elolvadt és év végére szinte 50-50 százalék volt az éven túli és éven belüli hitelek aránya a teljes hitelállományon belül. A hosszú lejáratú hitelek értéke az elmúlt egy év viszonylatában, – a mezőgazdasághoz hasonlóan – 27,8 százalékkal 168,7 milliárd forintra nőtt, míg a rövid lejáratú hitelek állománya 21,1 százalékkal, 168,4 milliárd forintra csök-

kent (12. ábra). A vállalatok rövid lejáratú hitelállományán belül 2013 negyedik negyedévére a forint alapú hitelek értéke 3,4 százalékkal, míg a deviza alapú állomány 5,4 százalékkal nőtt előző negyedévhez képest. Ezzel szemben az éven túli forint alapú hitelek értéke 5,2 százalékkal 99,7 milliárd forintra csökkent, a deviza alapú hitelek pedig 0,6 százalékkal 68,9 milliárd forintra nőttek.

12. ábra: Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya lejáratú idő szerint (december 31-én)

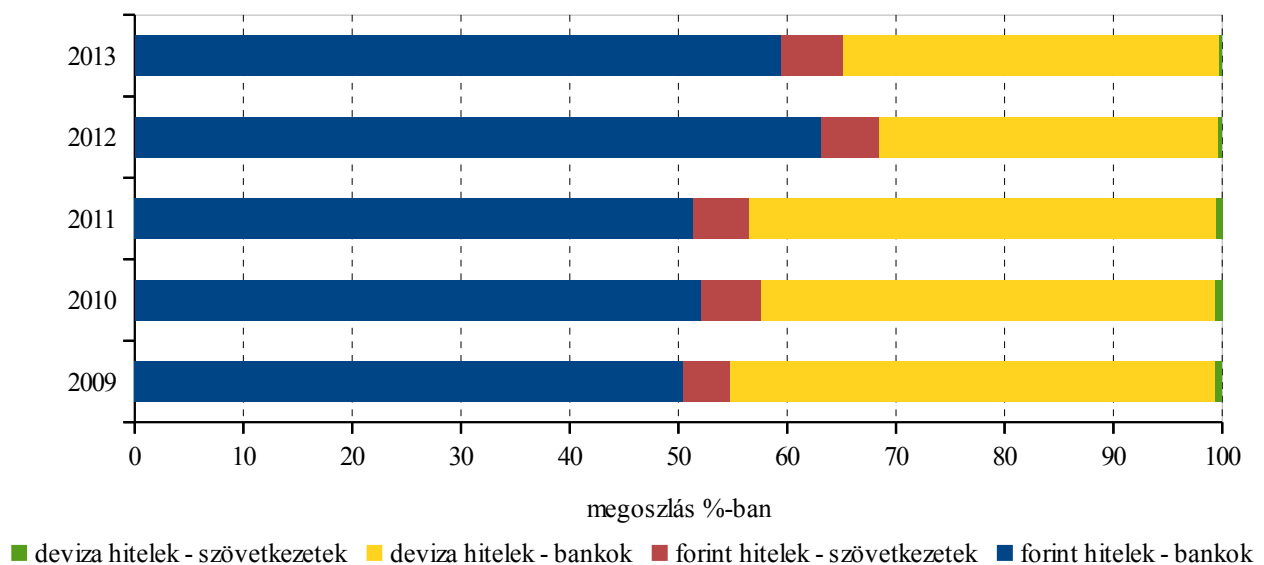

Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Az élelmiszeripari társas vállalkozásokhoz kihelyezett banki forint alapú hitelállomány az elmúlt egy évben egy jelentős mértékű csökkenést mutatott, 2013 első két negyedévében összesen 38,2 milliárd forinttal csökkent a banki forint alapú hitelállomány 2012 év végéhez képest. A jelentős mértékű visszaesés 2013 harmadik negyedévének végére megállt és nagyrészt az NHP hatására újra nőtt az állomány. A banki forint alapú hitelek értéke 2013 negyedik negyedévének végére 200,6 milliárd forintot tett ki, azaz előző negyedévhez képest nem

változott az állomány nagysága. A szövetkezeti hitelintézetek alapvetően forint alapú hiteleket nyújtottak az élelmiszeripari vállalkozásoknak, arányuk a teljes hitelállományon belül a negyedév végére 5,6 százalékot tett ki, amely 18,9 milliárd forintnak felelt meg (13. ábra). A mezőgazdasági ágazat társas vállalkozásaival szemben az élelmiszeripari vállalkozásoknál a banki hiteleken belül a rövid lejáratúak aránya volt jelentősebb 50,9 százalékkal, míg a szövetkezeti hiteleknél az éven túli hitelek domináltak 64,5 százalékkal.

13. ábra: Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának forrás és a hitel nyújtója szerinti megoszlása és alakulása (december 31-én)

Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

A kedvezményes finanszírozású konstrukciók célja elsősorban az, hogy fejlesztési, kitorési esélyt adjanak az átlag alatti jövedelmezőségű szektornak olyan hitelek segítségével, amelyek alacsony kamata a mezőgazdaság és az élelmiszeripar esetében is biztosítja a beruházások megtérülését, másrészt hosszú távú forgótőkét biztosítson a tőkehiányos ágazatnak. A kedvezményes hitelek nyújtására az EU csatlakozás óta csak nagyon korlátozott a lehetőség, mivel Uniós szinten irányított, és a többi ágazattal szemben magas támogatásokat biztosító agrárpolitika kevés mozgásteret hagyott a tagállamoknak saját hatáskörben további támogatásokat nyújtani. A hitelprogramok keretében nyújtott állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályok gátat szabnak a jelentősen nagyobb támogatástartalmú hitelprogramok indításának. Az ennek során keletkező finanszírozási rést a Kormány az ágazatok kedvezményes finanszírozását alapvetően

az MFB által működtetett kedvezményes hitelkonstrukciókkal, valamint a költségvetési kamat és/vagy kezelési díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programokkal igyekszik biztosítani, amelyeket a 2013-ban elindított Növekedési Hitelprogram is kiegészít.

Az elérhető támogatástípusok:

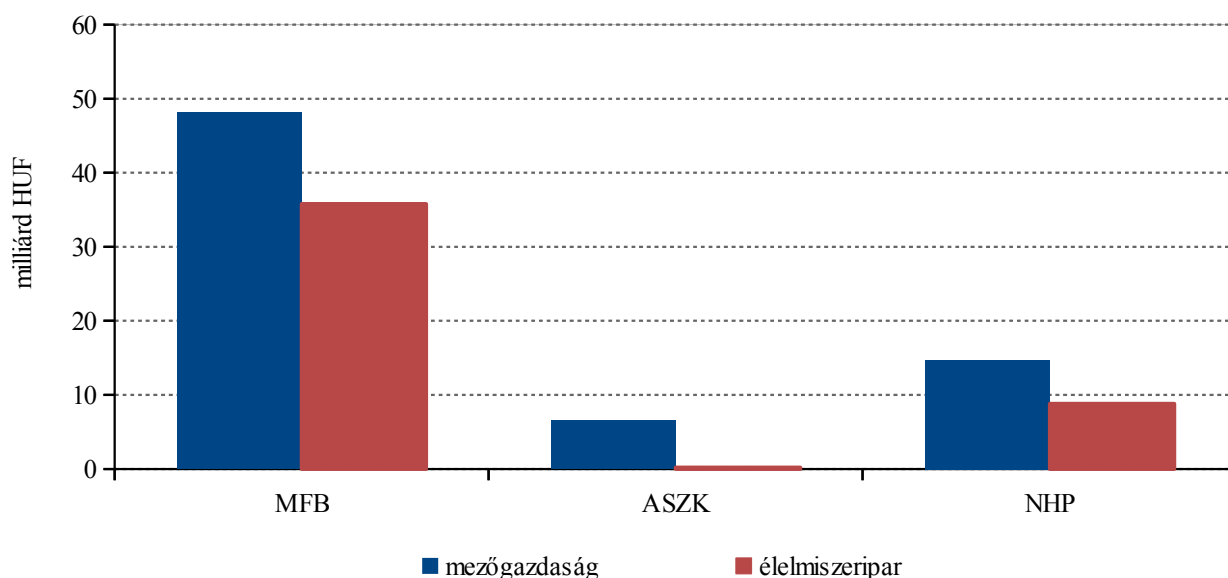
- kedvezményes hitel – állami támogatás mellett igénybe vehető hitelkonstrukció;
- kamattámogatás – az állam által nyújtott olyan támogatási forma, amely a hitel kamatának fizetéséhez nyújt segítséget, amennyiben a hitelígénylő bizonyos feltételeknek eleget tud tenni;
- kedvezményes kezességvállalás – a normál piaci feltételekhez képest alacsonyabb kezességvállalási díj mellett nyújtott garancia;
- kezességvállalási díjtámogatás – garanciaszervezetek által vállalt készfizető kezességek kezességi díjához,

illetve ezen ügyletek módosításához igénybe vehető vissza nem térítendő állami támogatás.

E kedvezményes eszköztárra támaszkodva a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások a következő hitelprogramokban részesülhetnek:

- a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. (továbbiakban: MFB Zrt.) által működtetett kedvezményes agrárfinanszírozási programok;
- költségvetési kamat- és/vagy kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok;
- döntően Magyarország uniós csatlakozása előtt bevezetett, kamattámogatás és esetenként állami kezességvállalás mellett működő, jelenleg már kifutás alatt álló hitelprogramok;
- az MNB által 2013. június 1-jén elindított Növekedési Hitelprogram (14. ábra).

14. ábra: A mezőgazdaság és az élelmiszeripar kedvezményes finanszírozású hitelállománya 2013 év végén

Forrás: MFB, Kavosz és MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: A Növekedési Hitelprogram I. ütemének lezárt adatai szerepelnek az ábrán.

MFB hitelprogramok

Az MFB Zrt. által működtetett agrárfinanszírozási programok közös eleme a szektorális irányultság, amelynek alapján biztosított, hogy a program forrásait csak a megcélzott hitelfelvevői kör veheti igénybe a feltételrendszerben meghatározott célra, továbbá az MFB Zrt. által felszámított kedvezményes kamat a hitelprogramok esetében a bevont devizaforrások és a piaci forint kamatszint különbözetén alapszik. A hitelprogramok forint hitelre deviza kamatot számítanak fel, és amennyiben az MFB Zrt.-nek abból vesztesége származik, a központi költségvetés egy árfolyam-garancia megállapodás alapján számára azt megtéríti.

Az MFB Zrt. az elmúlt években számos hitelprogramot indított, amelyből közvetlenül vagy közvetítőkön keresztül részesültek a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások is – a kapcsolódó részletes adatokat a 20. táblázat tartalmazza, amely a Kiegészítő táblázatok c. mellékletben található. Az egyes programokat az MFB

Zrt. a Vidékfejlesztési Minisztériummal együtt dolgozta ki. A mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások számára az alábbi programok (közvetlenül vagy közvetve az agráriumhoz kapcsolódóan) érhetőek el:

Az **Új Magyarország Agrár Fejlesztési Hitelprogram II.** (korábban „Sikeres Magyarországért”) 25 milliárd forint keretösszegű éven túli beruházási hitelt biztosít a mezőgazdasági vállalkozások számára, illetve a Darányi Ignác Terv pályázataihoz is kiegészítő forrás nyújt. 2012-től kezdődően fiatal gazdák kedvezményes, szabad felhasználású hitelt igényelhetnek a mezőgazdasági csoportmentességi rendelet alapján, illetve a szabad mezőgazdasági de minimis kerettel rendelkező mezőgazdasági termelők is igényelhetnek kedvezményes termőföld vásárlási hitelt de minimis keretük terhére.

Az **MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram** fő célja a mezőgazdasági vállalkozások – elsősorban az állattenyésztést folytató vállalkozások – versenyképességének növelése, amelyhez 15 milliárd forintos keret áll rendelkezésre. A Kormány az állattenyésztést támogató intéz-

kedések részeként 2012-ben a hitelprogramot kibővítette, és forgóeszköz finanszírozás mellett, a beruházásnak minősülő tenyészállat vásárlásra is felhasználható. Emellett kibővült a hitelfelvevők köre a KKV-nak nem minősülő vállalkozásokkal is.

Az **Új Magyarország TÉSZ Forgóeszköz Hitelprogram** kedvezményes kamatozású forgóeszközhitelt biztosít a zöldség-gyümölcs termelői szervezeteknek 8 milliárd forint keretösszeggel, amely esetében a Kormány a kedvezményezettek körét kibővítette, így 2013. decembere óta a zöldség-gyümölcs termelői pályán kívül működő, minősített elismeréssel rendelkező termelői csoportok is részesedhetnek a kedvezményes forgóeszköz finanszírozásból.

Az **Agrár Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogram** kedvezményes kamatozású forgóeszköz hitelt biztosít az elemi és katasztrófa kárt szenvedett, mezőgazdasági termékek elsődleges előállításával foglalkozó vállalkozások számára, 11 milliárd forintos keretösszeggel.

Az **MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram** 2013. decemberében került meghirdetésre 6 milliárd forintos keretösszeggel, amely az élelmiszeripari ágazat versenyképességének javítása érdekében kedvezményes forgóeszköz finanszírozást nyújt 50%-os, de maximum 4 százalékpontos költségvetési kamattámogatás mellett.

A mikro- és kisvállalkozások beruházási és fejlesztési tevékenységét segíti az **MFB Kisvállalkozói Hitelprogram**, amely hosszú lejáratú, kedvezményes forráslehetőséget biztosít 10 milliárd forint keretösszeggel.

Az **MFB Vállalkozásfinanszírozási Program** – az Új Magyarország Vállalkozásfejlesztési Hitelprogram

folytatásaként – középpontjában a magyar gazdaság versenyképességének fejlődését szolgáló, infrastruktúra- és technológiafejlesztést előidéző fejlesztések támogatása áll, amelynek keretösszege 450 milliárd forint.

Már **lezárult**, de korábban nagy jelentőséggel bíró programok:

A termelő vagy szolgáltató tevékenységet folytató vállalkozások részére forgóeszközhitelt biztosított az MFB az **Új Magyarország Forgóeszköz Hitelprogram** keretében.

A 2011. évben fagykárt szenvedett mezőgazdasági vállalkozásokat segítette az **MFB Fagykár 2011 Forgóeszköz Hitelprogramja** 8 milliárd forintos kerettel, amelynek keretén belül a vállalkozások az ügyleti kamat és a hitelfelvételhez kapcsolódó költségek kiegyenlítéséhez 100%-os mértékű állami támogatásban részesülhettek. (Forrás: www.mfb.hu; Agrárjelentés 2012)

A mezőgazdasági ágazat vállalkozásai által igényelt és jóváhagyott kedvezményes, MFB Zrt. által nyújtott hitelek értéke 2013. december 31-én 48,06 milliárd forintot tett ki, melynek 98,6 százaléka a társas vállalkozások fejlesztését segítette, míg az egyéni vállalkozások alig több mint 0,3 milliárd forint állománnyal rendelkeztek. A társas vállalkozásokon belül a teljes hitelállomány 99,9 százalékát a kkv-k használták fel.

Szakágazati bontásban a szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó vállalkozások vették igénybe a hitelek több mint felét, mintegy 27 milliárd forintot, 12,12 milliárd forint került az állattenyésztési ágazathoz. A kertészeti tevékenységet folytató vállalkozások a teljes jóváhagyott állomány értékének csupán 2,8 százalékát kapták meg (13. táblázat).

13. táblázat: **Befogadott és jóváhagyott kedvezményes MFB hitelek a mezőgazdaságban (2013. 12. 31.)**

Megnevezés	milliárd HUF									
	Szántóföldi		Kertészet		Állattenyésztés		Egyéb		Összesen	
	Bef.	Jóváh.	Bef.	Jóváh.	Bef.	Jóváh.	Bef.	Jóváh.	Bef.	Jóváh.
Egyéni gazdaságok	0,33	0,28	0	0	0,10	0,04	0	0	0,43	0,32
Társas vállalkozások	29,50	26,20	2,16	1,36	14,85	12,00	8,93	7,85	55,43	47,41
<i>ebből:</i>										
<i>Mikrovállalkozás</i>	13,22	11,74	1,09	0,90	2,63	2,26	3,80	2,92	20,75	17,82
<i>Kisvállalkozás</i>	10,14	9,01	0,78	0,24	5,62	4,35	3,16	3,11	19,70	16,72
<i>Középvállalkozás</i>	6,14	5,44	0,29	0,23	6,57	5,35	1,96	1,82	14,95	12,84
<i>Nagyvállalkozás</i>	0	0	0	0	0,03	0,03	0	0	0,03	0,03
Nem besorolható*	0,26	0,23	0,01	0	0,09	0,09	0,08	0,02	0,43	0,33
Összesen	30,10	26,71	2,17	1,36	15,03	12,12	9,01	7,87	56,30	48,06

Forrás: MFB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: a csillaggal jelölt kategória tartalma: nem besorolható, nem ismert, nonprofit vállalkozások.

Az MFB Zrt. hitelprogramjai között külön ki kell emelni a 39/2005. Korm rend. alapján kihelyezett Agrár fejlesztési Hitelek keretein belül nyújtott 3,01 milliárd forintos és a 108/2007. (IX. 24.) FVM.r. alapján csoportmentesség keretében nyújtott Sikeres Mo. Agrárfejlesztési Hitelek 7,08 milliárd forintos hitelállományát.

Az élelmiszeripar részére jóváhagyott 35,83 milliárd forintos hitelállományt teljes egészében a társas vállalkozások használták fel fejlesztéseikhez és beruházásaikhoz. Az élelmiszeripari nagyvállalkozásokhoz – amely-

nek száma a NAV 2012. évi adatai alapján 68 volt, azaz az összes vállalkozás kevesebb mint 2 százaléka – a jóváhagyott hitelállomány 14,5 százaléka került. A mikro-vállalkozások 7,2 milliárd forint alatti állománnyal rendelkeztek, míg a kis- és középvállalkozásoknál több mint 60 százaléka jelent meg a hitelállománynak. Az élelmiszeripari ágazat kedvezményes kamatozású hitelállománya a mezőgazdasági szektor kedvezményes kamatozású hitelállományának 74,6 százalékát tette ki, mint jóváhagyott hitel (14. táblázat).

14. táblázat: **Befogadott és jóváhagyott kedvezményes MFB hitelek az élelmiszeriparban (2013. 12. 31.)**

Megnevezés	Összesen	
	Befogadott	Jóváhagyott
Egyéni gazdaságok	0	0
Társas vállalkozások	47,89	35,83
<i>ebből:</i>		
<i>Mikrovállalkozás</i>	10,13	7,17
<i>Kisvállalkozás</i>	16,99	11,59
<i>Középvállalkozás</i>	14,87	11,87
<i>Nagyvállalkozás</i>	5,91	5,20
Nem besorolható	0	0
Összesen	47,89	35,83

Forrás: MFB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel

A Széchenyi Kártya Program 2002-ben indult el, amelynek lényege, hogy javítsa a hazai mikro-, kis- és középvállalkozások finanszírozási hátterét, ezáltal egy stabil hitelforrást jelent/jelentett a kkv-k részére. Az agráriumban működő vállalkozások számára a program 2011-ben vált elérhetővé, Agrár Széchenyi Kártya néven, amely a mezőgazdasági ágazatban dolgozó társas vállalkozásoknak, szövetkezeteknek és egyéni gazdaságoknak (őstermelőknek, családi gazdaságoknak) biztosít kedvezményes feltételekkel, állami kamat- és kezességi díjtámogatás mellett 1,2 vagy 3 éves lejáratú folyószámlahitelt. A Vidékfejlesztési Minisztérium a Program keretében a megkötött folyószámlahitel-szerződésekhez 2013 júliusától évi 4 százalékpont kamattámogatást és 50 százalék garanciadíj támogatást nyújtott. A program egyre népszerűbb, hiszen az igényelt hitelek jelentősen meghaladják a leszerződött hitelállomány nagyságát.

A szektor vállalkozásai által benyújtott hitelígény 2013 utolsó negyedévéig meghaladta a 13 milliárd forintot, amelyből 6,8 milliárd forintos keretre kötöttek szerződést (kumulált adatok). Ez a ténylegesen leszerződött összeg összesen 1097 darab tényleges szerződést takar, azaz átlagosan 6,2 millió forint folyószámla-hitelre szerződtek le az igénylők.

A mezőgazdasági szektor a teljes folyószámlahitel-állomány 94,4 százalékával, azaz 6,4 milliárd forinttal rendelkezett, amelyből 4,7 milliárd forintot az egyéni gazdaságokhoz, 2 milliárd forintot pedig a társas vállalkozásokhoz helyeztek ki a hitelintézetek.

Az egyéni gazdaságokon belül a családi gazdaságok részesedtek a legnagyobb arányban a folyószámla-hitel állományából, az őstermelőknél lévő hitel értéke nem érte el a fél milliárd forintot. A társas vállalkozások közül a mikrovállalkozásokhoz kihelyezett 1,7 milliárd forint értékű hitel több mint négyszerese volt a kisvállalkozásokénak.

A mezőgazdasági ágazatban mind az egyéni gazdaságoknál, mind a társas vállalkozásoknál 2013 negyedik

negyedévének végén a kertészeti ágazatban volt a legkevesebb a folyószámla-hitel értéke, összesen 0,2 milliárd forinttal. A szántóföldi növénytermesztés ágazatba 4,13 milliárd, az állattenyésztés ágazatba pedig 1 milliárd forint értékű hitelt helyeztek ki a hitelintézetek a negyedév végére.

Az élelmiszeripari ágazat vállalkozásai 2013 negyedik negyedévében 380 millió forint folyószámlahittel rendelkeztek – az Agrár Széchenyi Kártya Program keretein belül –, amelyből 103 millió forint az egyéni gazdaságokhoz, 276,5 millió forint a társas vállalkozásokhoz került (15. táblázat).

15. táblázat: **Agrár Széchenyi Folyószámla-hitelkeret állomány kumulált nagysága a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban (2013. december 31.)**

Ágazat	milliárd HUF						
	Egyéni				Társas		
	Őstermelő	Egyéni vállalkozó	Családi gazdaság	Összesen	Mikro-vállalkozás	Kis-vállalkozás	Összesen
Mezőgazdaság ebből:	0,45	1,46	2,72	4,63	1,47	0,28	1,75
<i>Szántóföldi növénytermesztés</i>	0,28	0,86	2,05	3,19	0,80	0,14	0,94
<i>Kertészet</i>	0,02	0,05	0,09	0,16	0,04	0,00	0,04
<i>Állattenyésztés</i>	0,14	0,26	0,29	0,68	0,31	0,04	0,35
<i>Egyéb</i>	0,01	0,29	0,30	0,59	0,32	0,11	0,43
Élelmiszeripar	0,01	0,09	0,01	0,10	0,19	0,09	0,28
Összesen	0,45	1,54	2,73	4,73	1,66	0,37	2,03

Forrás: KAVOSZ adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: Az „Egyéb” kategóriába az alábbi ágazatok tartoznak: Növényi szaporítóanyag termesztése; Vegyes gazdálkodás; Növénytermesztési szolgáltatás; Állattenyésztési szolgáltatás; Betakarítást követő szolgáltatás; Vetési célú magfeldolgozás; Vadgazdálkodás, vadgazdálkodási szolgáltatás; Erdészeti, egyéb erdőgazdálkodási tevékenység; Fakitermelés; Vadon termő egyéb erdei termék gyűjtése; Erdészeti szolgáltatás.

Az Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitel (ténylegesen leszerződött) állománya 2011-ben közel fél milliárd forint volt, amelynek csaknem kétharmada éven belüli lejáratú volt. A következő két évben a lejáratú idő szerinti arányok jelentősen megváltoztak és 2013-ban már az éven belüli hitelek aránya lecsökkent 48,4 százalékra, míg a hároméves lejáratú hitelek aránya 44,4 százalékra nőtt. A kétéves futamidejű folyószámla-hitelek aránya csupán 7,1 százalék volt 2013-ban.

Az MFB Zrt. által és az Agrár Széchenyi Kártya keretében működtetett kedvezményes agrárfinanszírozási

programok indulása óta közel 60 milliárd forint hitelkihelyezés történt, amely összevetve a mezőgazdaság évi 400 milliárd forintos hitelállományával, illetve az 1000 milliárd forintos teljes kötelezettségállományával, további jelentős igényeket jelez. A hitelprogramok keretében nyújtott állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályok gátat szabnak a jelentősen nagyobb keretösszegű és nagyobb támogatástartalmú hitelprogramok indításának.

Költségvetési kamat és kezési díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok

A kamattámogatás és állami kezességvállalás mellett kihelyezett (érvényben lévő és kifutó) hitelprogramokról az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (továbbiakban: OSAP) gyűjt adatokat. A kereskedelmi bankok, takarékszövetkezetek és egyéb hitelintézetek –

az OSAP adatgyűjtéseiről és adatátvételeiről szóló 288/2009. (XII.15.) Korm. rendelet 1703 nyilvántartási száma alapján – negyedévenként a negyedévet követő hó 10. napjáig tájékoztatást adnak a VM és NGM részére a támogatás mellett igényelhető agrárgazdasági hitelekről. Ennek elsődleges célja az, hogy az NGM a költségvetési előirányzatok tervezésekor ezen adatok alapján számolja ki a szükséges forrásokat.

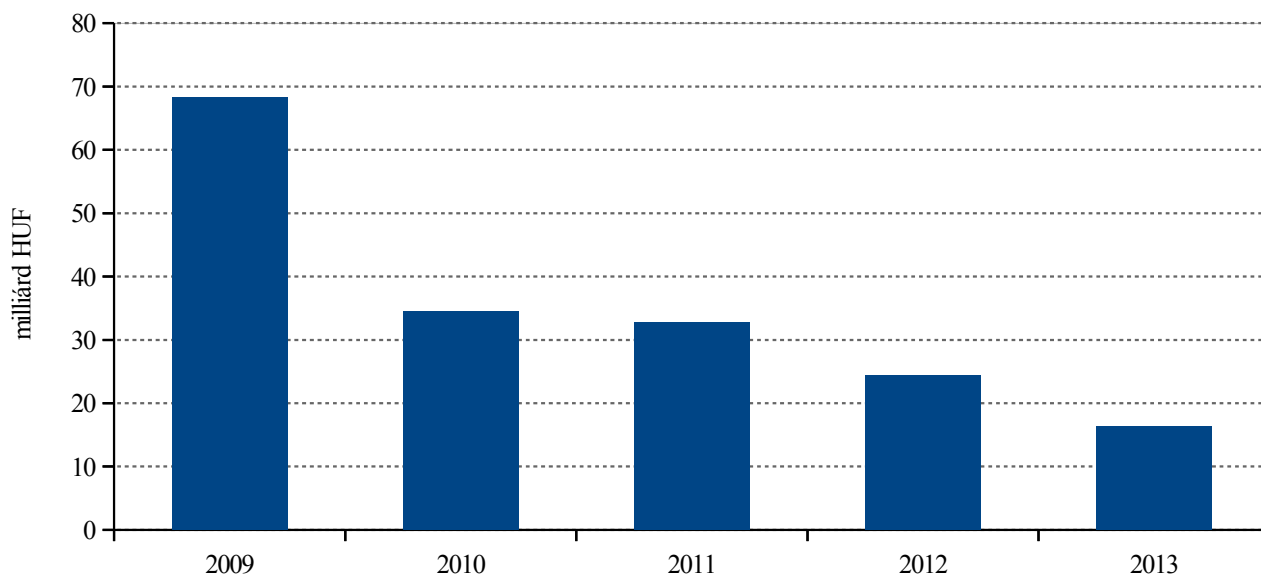
A döntően Magyarország uniós csatlakozása előtt bevezetett, kamattámogatás és esetenként állami kezesség-

vállalás mellett működő, jelenleg már kifutás alatt álló hitelprogramok kint lévő állománya mindössze 16,38 milliárd forint volt 2013 év végén (15. ábra).

A legjelentősebb hitelállományok a birtokfejlesztési hiteleknel (25/2004. (III.3.) FVM rendelet), a családi

gazdálkodók kedvezményes hiteleinél (317/2001. (XII.29.) Korm. rendelet), valamint az Európa terv Agrár-hiteleknel (6/2004. (I.22.) FVM rendelet) mutatkoznak. A hitelállományhoz kapcsolódó kezességvállalás 2013 végén 694 millió forintot tett ki.

15. ábra: **Kifutott kamattámogatott hitelek és kölcsönök állományának alakulása 2009-2013 között (december 31.)**

Forrás: VM adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: az ábra a régi, kifutó hitelállomány értékeit tartalmazza, beleértve a még jelenleg is működő 114/2008. (IX.5.) FVM r. alapján beruházási és lízing kamattámogatást is.

A költségvetési kamat- és kezesi díjtámogatással működő egyéb agrárfinanszírozási programok közül jelenleg a 114/2008(IX.5.) FVM rendelet alapján kibocsátott beruházási és lízing kamattámogatás érhető el. A prog-

ramhoz kapcsolódóan 2013-ban 475 788 000 forint kamattámogatás (2230 darab szerződés alapján) kifizetésére került sor.

Növekedési Hitelprogram (NHP)

A Magyar Nemzeti Bank 2013. június 1-jén indította el három pillérből álló, 2000 milliárd forintos keretösszegű Növekedési Hitelprogramját. Az I. pillér alapvető célja, hogy új hitelek nyújtásával javuljon a vállalkozások finanszírozási helyzete. A II. pillér a régi hitelek kiváltására vonatkozik, azaz a vállalkozások a korábban felvett deviza, illetve deviza alapú kölcsönének vagy pénzügyi lízingjének forint alapú hitellel történő kiváltá-

sára szolgál. A III. pillér a devizacsere ügyleteket tartalmazza a hitelintézetek részére, azzal a céllal, hogy devizakitettségük csökkenjen.

Az I. ütem során a keretösszegeből 701 milliárd forint került kifizetésre, amelynek 17-18 százaléka az agrárszektor vállalatainak működését segítette/segíti (16. táblázat).

16. táblázat: Az NHP I. ütemének állománya az agrárszektorban

	I. Pillér összesen	Ebből:		II. pillér összesen
		I. Pillér új hitelek	I. Pillér kiváltott hitelek	
		milliárd HUF		
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	84,9	48,0	36,9	14,7
Mezőgazdaság	83,9	47,3	36,6	14,6
Erdőgazdálkodás	0,6	0,6	0,0	0,0
Halászat	0,4	0,1	0,3	0,1
Élelmiszeripar	45,3	22,6	22,7	12,8
Élelmiszer	33,5	16,3	17,2	8,8
Ital	11,7	6,3	5,5	4,1
Dohány	0,0	0,0	0,0	0,0
Nemzetgazdaság összesen	472,0	290,0	182,0	229,0

Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Az NHP jelenleg a piacon elérhető kedvezményes források közül is a legalacsonyabb kamatozással bír, kamata a jegybanki alapkamatlábtól is elmarad.

Az MNB 2013. szeptember 11-én hirdette meg az NHP II. ütemét 500 milliárd forinttal. A II. ütem dinamikájában egyelőre elmaradt az első pillér sikerétől, mivel 2013. december 31-ig a rendelkezésre álló keret kihasználtsága lényegesen alacsonyabb volt. Az is igaz ugyanakkor, hogy a II. ütem kifutása lényegesen hosszabb, 2014. június végéig igényelhetőek a hitelek, és az állomány növekedése jellemzően az időszak végén válik intenzívebbé. A kisebb érdeklődés másik fő oka, hogy a jobb adósminősítéssel rendelkező vállalkozások az I. ütem keretein belül már kielégítették hiteligényüket. Jelentős változás az I. ütemhez képest, hogy 2014. január

elsejével az őstermelők és családi gazdálkodók számára is elérhetővé vált a konstrukció.

Az NHP keretein belül 2013 harmadik negyedévében az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVH-GA) és a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. (Garantiqa) által garantált hitelállomány értéke közel 5 milliárd forint volt a mezőgazdaságban, amely év végére másfélszeresére nőtt. Ezzel szemben az élelmiszeriparban a két szervezet együttesen csupán 1,9 milliárd forint értékű hitelt garantált, de a növekedés 1,8-szoros volt. A két ágazatban a garantált hitelek állománya 7-9 százalékos arányt mutatott. A garantált hitelállomány kezdeti alacsony mértékének hátterében az áll, hogy a megfelelő hitelképességgel rendelkező ügyfeleknek nem volt szükségük a garanciára (17. táblázat).

17. táblázat: Az NHP garantált hitelállománya a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

		Mezőgazdaság				Élelmiszeripar			
Időszak		I.pillér összesen	Ebből:		II.pillér összesen	I.pillér összesen	Ebből:		II.pillér összesen
			Új hitelek	Kiváltott hitelek			Új hitelek	Kiváltott hitelek	
2013	III.	4,8	2,8	2,0	0,1	1,9	1,0	0,9	0,4
	IV.	7,4	4,5	3,0	1,0	3,3	1,5	1,9	0,6
	<i>ebből II. ütem</i>	<i>2,6</i>	<i>1,7</i>	<i>0,9</i>	<i>0,9</i>	<i>1,4</i>	<i>0,5</i>	<i>0,9</i>	<i>0,2</i>

milliárd HUF

Forrás: AVHGA és Garantiqa adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

A mezőgazdaságban a II. pillér keretein belül garantált hitelállomány a kezdeti érdeklődéshiány után jelentősen nőtt és 2013 végére több mint 7-szeresére bővült, az élelmiszeriparban pedig 50 százalékos emelkedéssel 634,5 millió forintot tett ki az állomány. Ez a tendencia

tovább folytatódhat a következő időszakban, hiszen a II. ütem egy hosszabb időszakot fog át, illetve megjelennek majd azon egyéni gazdálkodók és társas vállalkozások, akiknek hitelképesség szempontjából szükségük van a garanciavállalásra a két szervezet részéről.

Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

Az állami kezességvállalásnak kulcsszerepe van a mezőgazdasági hitelezésben. Egyrészt a hazai gazdasági szereplők egy része túlságosan eladósodott ahhoz, hogy újabb hitelt vegyen fel (nincs elég szabad fedezete). Másrészt sok olyan kis cég van, amely jogi kötelezettség híján nem vezet olyan közhiteles nyilvántartást, amely alapján a bankok becsülni tudnák a hitel kockázatát. Harmadrészt a mezőgazdasági üzemek zöme a kkv szektorba tartozik, amelyek tőkéje nehezen mobilizálható, miután a termőföld csak korlátozott forgalomképességgel bír, illetve bizonyos ingatlanok a piacon nem hoznák vissza a tényleges értéküket (pl. állattartó telepek). A mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban tevékenykedő vállalkozások finanszírozási forrásokhoz történő hozzáférését két garanciaszervezet, az AVHGA és a Garantiqa is segíti. Mindkét szervezet feladata készfizető kezesség nyújtása mikro-, kis- és középvállalkozásoknak. Ezen belül az AVHGA tevékenysége azokra a vállalkozásokra fókuszál, amelyek mezőgazdasági területen működnek, vagy tevékenységük a vidéki térséghez kapcsolódik. A Garantiqa szélesebb vállalkozási kört céloz meg, kezességvállalása valamennyi mikro-, kis- és középvállalkozás számára igénybe vehető. A

Pénzügyi Hírlevélben az AVHGA és a Garantiqa tevékenységéről megjelenő adatok azonban csak a mezőgazdasági és élelmiszeripari területen működő vállalkozások finanszírozási forrásaihoz vállalt kezességeket tartalmazzák. A kezesség kapcsolódhat kölcsön, bankgarancia, lízing vagy faktoring ügyletekhez is.

A KKV-szektor hitelezésének elősegítése érdekében 2013 második félévétől a 94/2013. (X. 10.) VM rendelet alapján a VM kezességvállalási díjtámogatást nyújt a vállalkozásoknak szabad csekély összegű (de minimis) támogatási keretük terhére. 2013. év végéig 33,9 millió forint kezési díjtámogatás került kifizetésre, amely több mint 27 milliárd forint összegű hitel felvételét segítette elő.

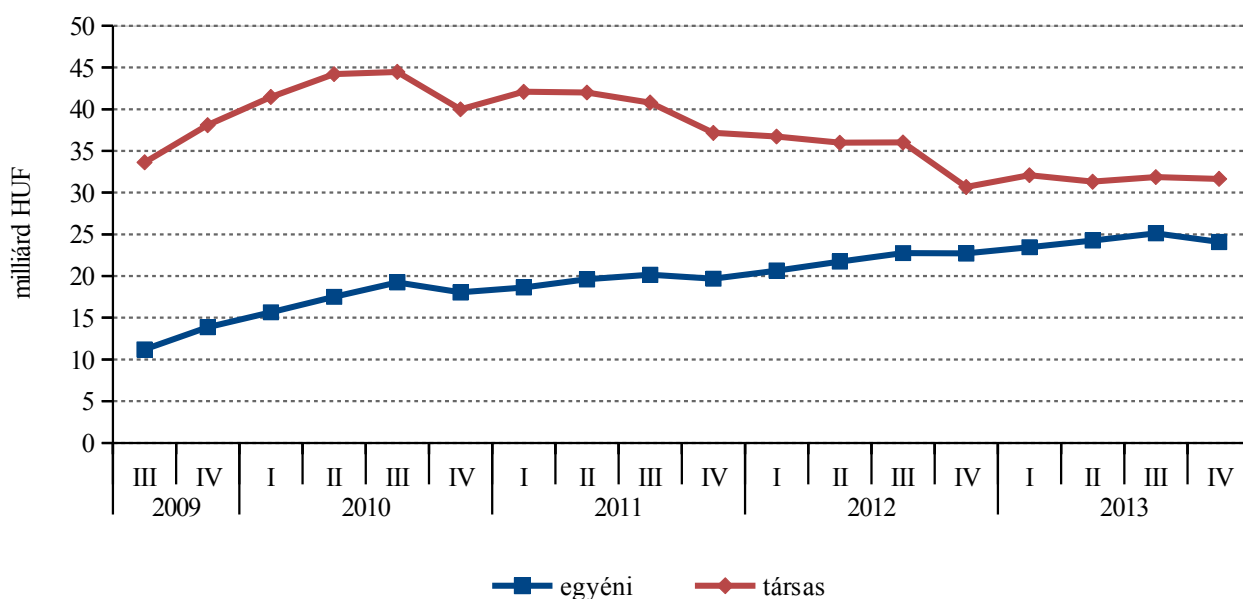
Az élelmiszeriparban továbbá mindenképpen említést kell tenni – a már lezárult – a 30 milliárd forint keretösszegű MFB Élelmiszeripari Bankgarancia Programról, amelyet a pénzügyi és gazdasági válság élelmiszer-feldolgozó vállalkozásokra gyakorolt hatásának mérséklése és e vállalkozások működőképességének, illetve versenyképességének javítása érdekében indított az MFB-vel közreműködésben a Kormány.

A mezőgazdasági szektorban a garantált hitelállomány 2009 év végén 52 milliárd forint volt, majd egy folyamatos bővülést követően 55-60 milliárd forintos sávban ingadozott az elmúlt években. Az állomány értéke 2013 év végén 55,8 milliárd forint volt, amely előző év végéhez képest 4,5 százalékkal nőtt. A teljes garantált hitelállomány 56,8 százaléka a társas vállalkozásokhoz, míg 43,2 százaléka az egyéni vállalkozásokhoz került kihelyezésre (16. ábra).

A garantált hitelállományon belül a forintban kihelyezett hitelek dominanciája 2009-től fokozatosan erősödött a deviza hitelek kárára, és 2013 negyedik negyedében a garantált hitelek állománynak már 96,7 százaléka forint alapú volt.

A már bemutatott MNB társas hitelállomány tartalmazza a garantált hiteleket is. A mezőgazdaságban 2013 év végén a kezességvállalásban részesülő hitelállomány ny nagysága az ágazat – egyéni és társas vállalkozások – összes hitelének 15,9 százalékát tette ki.

16. ábra: **Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban**

Forrás: AVHGA és Garantiqa adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

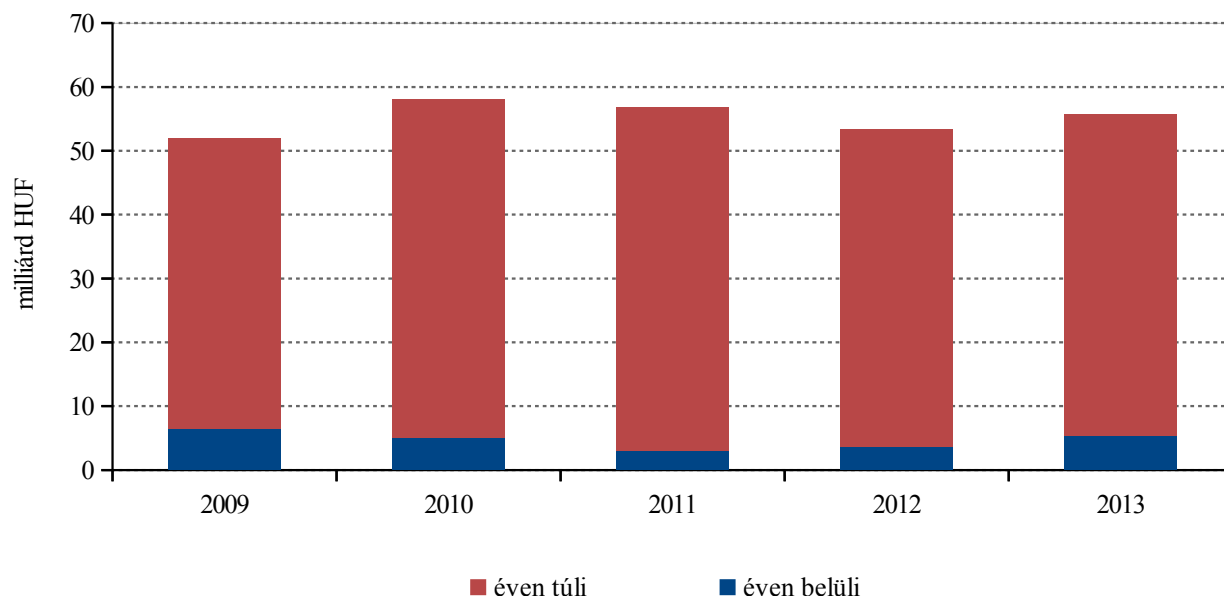
Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nemcsak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 63,8%, - 66,0% volt 2013 negyedik negyedének végén.

A garantált hitelállományon belül az éven túli lejáratú hitelek vannak túlsúlyban, arányuk 2013 végén meghaladta a 90 százalékot. Értékük 2013 negyedik negyedében 50,4 milliárd forint volt. Az éven belüli hitelek aránya 2013-ban 10 százalék fölé is emelkedett. Év végére egy közel 1 milliárd forintos csökkenéssel az állomány értéke 5,4 milliárd forint volt (17. ábra).

Az egyéni gazdaságoknál az éven túli hitelek értéke 2013 év végén 22,2 milliárd forint volt, amelynek több mint kétharmadát forgóeszköz hitelek tették ki.

A társas vállalkozások esetében is az éven túli hitelek domináltak, arányuk 2012-ben tartósan 90 százalék felett volt. A hosszú lejáratú hitelek értéke 2013 év végére – előző év azonos időszakához képest 1,4 százalékkal – 28,2 milliárd forintra csökkent. Az egyéni gazdaságokkal szemben a társas vállalkozásoknál az éven túli hitelek esetében a forgóeszköz hitel és a beruházási hitelek aránya közel azonos volt.

17. ábra: Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban a hitel lejárat ideje szerint

Forrás: AVHGA és Garantiqa adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

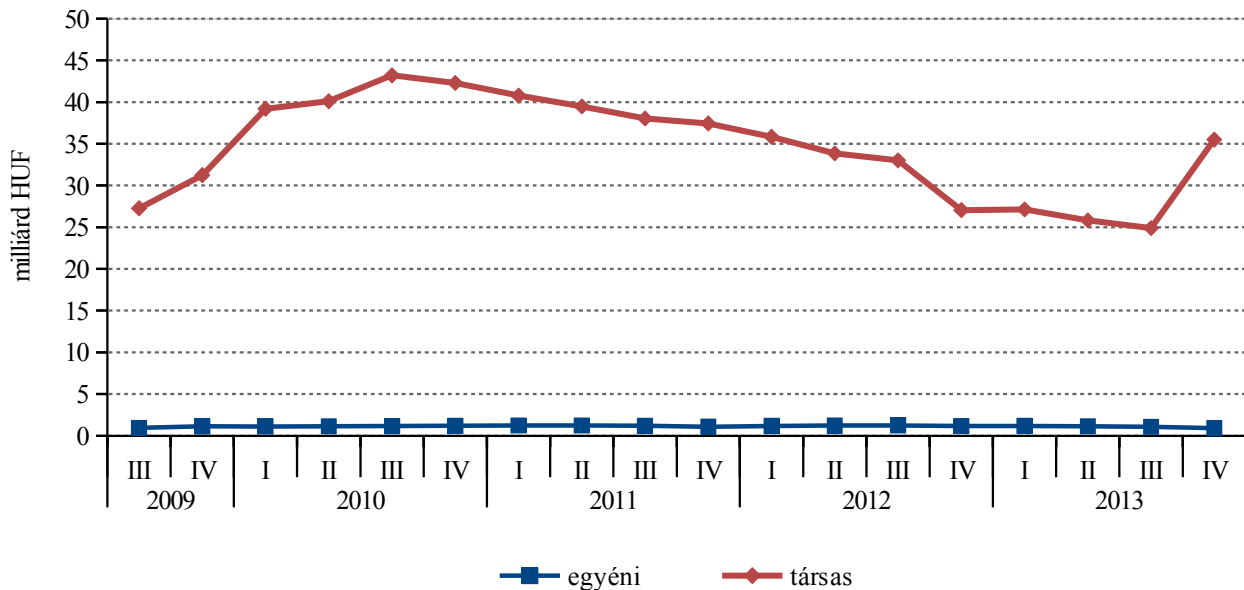
Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nemcsak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 63,8%, - 66,0% volt 2013 negyedik negyedévének végén.

Az élelmiszeripari ágazat garantált hitelállománya jelentősen elmaradt a mezőgazdaságétól. A teljes hitelállomány értéke 2010 harmadik negyedévében érte el maximumát 44,4 milliárd forinttal, majd ezt követően fokozatos csökkenés indult el, amely kitartott egészen 2013 harmadik negyedévének végéig. Három év alatt az állomány 18,4 milliárd forinttal, azaz 41,4 százalékkal lett kevesebb. Az NHP-nak is köszönhetően 2013 negyedik negyedévében az állomány újra növekedni kezdett és év végére 36,4 milliárd forintra nőtt, amely 8,2 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakra jellemző értéket (18. ábra).

Az ágazatban a társas vállalkozásokhoz kihelyezett hitelállomány aránya a vizsgált időszak végén 95 százalék feletti.

A mezőgazdaságtól eltérően az élelmiszeripari vállalkozásokat nagyobb mértékben érintették az árfolyam-ingadozások, hiszen a deviza alapú garantált hitelállomány 2010-2012 között 20-25 százalék között változott, majd egy fokozatos csökkenő tendencia eredményeképpen 2013 év végére 10 százalék alá csökkent a deviza alapú hitelek állományának értéke.

18. ábra: Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban

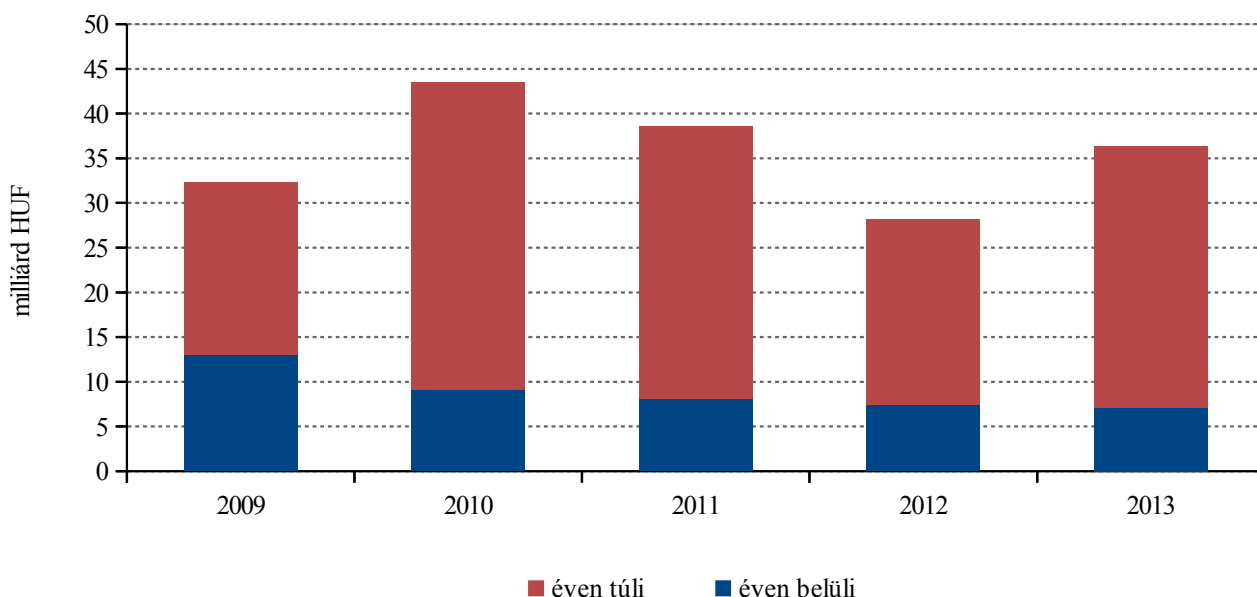

Forrás: AVHGA és Garantiqa adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nemcsak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 63,8%,- 66,0% volt 2013 negyedik negyedévének végén.

A garantált élelmiszeripari vállalkozások hitelállományán belül az éven belüli és éven túli hitelek aránya 2009-ben még 40-60 százalék volt, majd ezt követően az éven túli hitelek fokozatosan teret nyertek és arányuk 2012 harmadik negyedévére meghaladta a 80 százalékot. Az év végére az éven túli hitelek értéke közel 25 százalékkal 20,7 milliárd forintra csökkent, míg az éven belüli hitelek értéke 10,2 százalékkal 7,5 milliárd forintra nőtt. A következő negyedévekben mind az éven belüli, mind az éven túli hitelek értéke kis mértékben csök-

kent, sőt az éven túli hitelek állománya 20 milliárd forint alá esett, amelyre 2010 óta nem volt példa. A pozitív folyamatoknak köszönhetően mindkét állománytípusnál bővülés indult el, amely leginkább az éven túli hitelek-nél volt szembetűnő, mivel értékük 2013 harmadik negyedévének végére 10,2 milliárd forinttal 29,3 milliárd forintra nőtt. Az éven túli hitelekben belül a forgóeszköz hitelek voltak túlsúlyban, míg 2013 első negyedévben arányuk 57,8 százalék volt, addig év végére ez az érték 77,2 százalékra nőtt (19. ábra).

19. ábra: **Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban a hitel lejáratási ideje szerint**

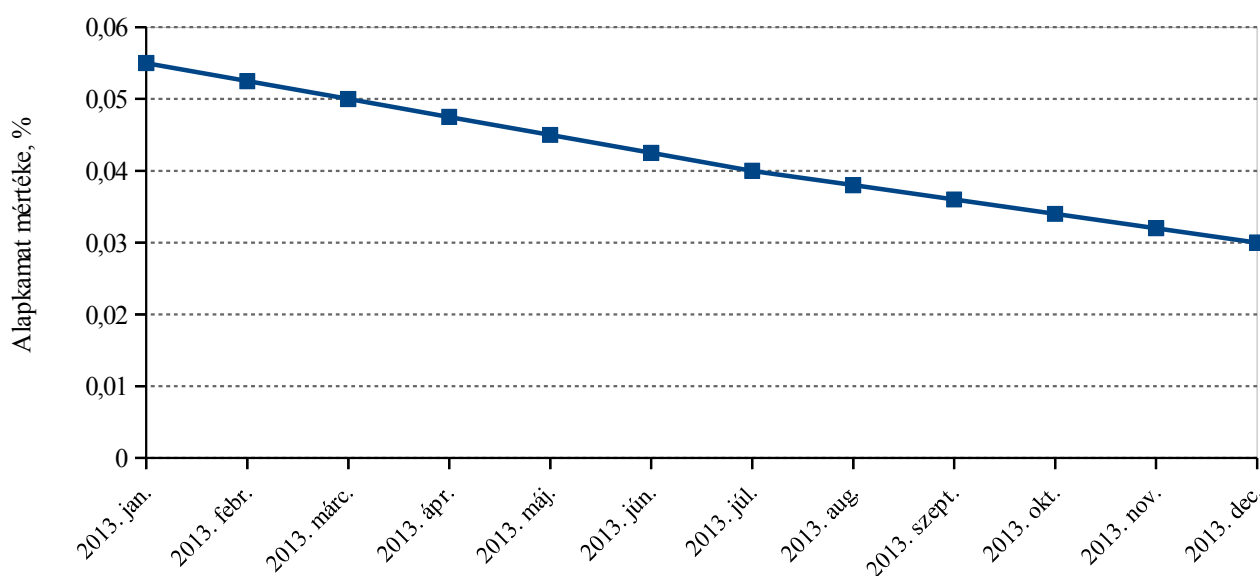
Forrás: AVHGA és Garantiqa adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nemcsak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 63,8%, - 66,0% volt 2013 negyedik negyedévének végén.

A jegybanki alapkamat alakulása

Az alapkamat mértékéről az MNB Monetáris Tanácsa dönt meghatározott időszakonként. Az alapkamat a kereskedelmi bankok és a központi bank közötti rövid lejáratú betétek és/vagy hitelek kamatát határozza meg.

A jegybanki alapkamat mértéke 2008 negyedik negyedétől kezdődően fokozatosan csökkent az elmúlt években, és 2013 év végén 3,00 százalék volt a mértéke (20. ábra).

20. ábra: **A jegybanki alapkamat alakulása 2013-ban**

Forrás: MNB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

EU referencia-kamatláb

Az Európai Bizottság az állami támogatások közösségi ellenőrzésének keretében – többek között – a támogatástartalom megállapítása céljából a referencia-kamatlábát veszi figyelembe, amelyet a piaci kamatlábak helyettesítésére használ. A referencia-kamatláb megállapításának módja a Bizottság 2008/C 14/02 közleménye

szabályozza. A referencia-alapkamatláb tagországonként, évente kerül megállapításra/felülvizsgálatra és havonta kerül közzétételre. A magyarországi ráta korábban hosszabb időn keresztül nem, vagy alig változott, 2013-ban azonban többször módosításra került (18. táblázat).

18. táblázat: **A referencia-kamatláb változása Magyarországon**

Érvényesség kezdete	EU alaprátá (%)
2011. 01. 01.	5,61
2012. 01. 01.	6,39
2012. 03. 01.	7,48
2013. 01.01.	6,65
2013. 04. 01.	5,57
2013. 07. 01.	4,62
2013. 11. 01.	3,83
2014. 01.01.	3,45

Forrás: Támogatásokat Vizsgáló Iroda alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

A Bizottság a referencia-kamatláb megállapítása során az 1 éves BUBOR kamatlábát tekinti kiindulási

alapnak (hiányos esetekben saját jogkörrel megállapítja azt), amelyet kamatfelárakkal módosít (19. táblázat).

19. táblázat: **Bázispontban kifejezett kamatfelárak**

Hitelminősítés kategória	Biztosítékokkal való fedezettség		
	Magas	Általános	Alacsony
Kiváló (AAA-A)	60	75	100
Jó (BBB)	75	100	220
Kielégítő (BB)	100	220	400
Gyenge (B)	220	400	650
Rossz/Pénzügyi nehézségek (CCC és ennél alacsonyabb)	400	650	1000

Forrás: Európai Unió Hivatalos Lapja alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

Lízing cégek mezőgazdasági kihelyezései¹

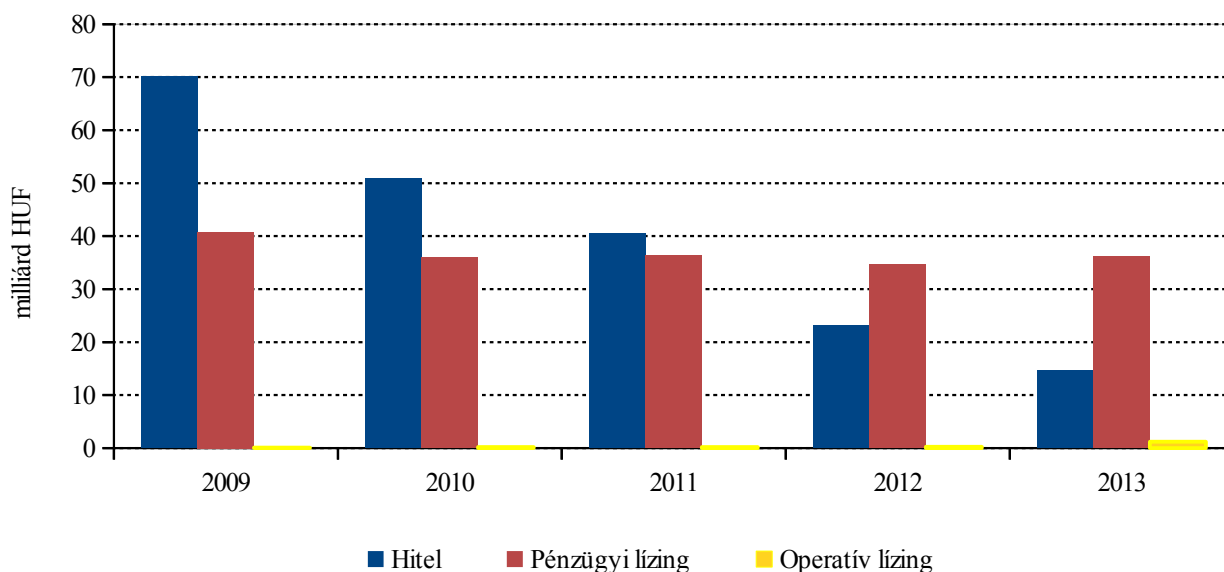
A mezőgazdasági új és használt gépek lízing cégek által finanszírozott állománya az elmúlt öt év távlatában 2009-ben érte el maximumát 111,1 milliárd forinttal, majd ezt követően folyamatosan csökkent és 2012 év végére 60 milliárd forint alá esett az értéke. A következő negyedévben kis mértékű növekedés kezdődött el, amely kitartott 2013 első félévének végéig. A következő negyedévekben az előző időszakok csökkenő tendenciáját folytatva újra csökkent az állomány értéke, és év végére 52 milliárd forintra esett vissza a teljes tőkekintlévőség értéke.

Az összes kihelyezésen belüli szerkezeti átrendező-
dés tovább folytatódott 2013 utolsó negyedévében is, a hitelek aránya tovább zsugorodott, illetve a pénzügyi és az operatív lízing értéke is jelentősen csökkent (21. áb-

ra). A hitel aránya 2010-től fokozatosan csökkent, 2013 negyedik negyedévére 28,1 százalékra esett vissza, amely csupán 14,6 milliárd forintos hitelállományt jelentett.

A pénzügyi és operatív lízing együttes állományának aránya 2012 év végére már meghaladta a 60 százalékot. A bővülés tovább folytatódott és 2013 év végére 71,9 százalékra emelkedett. Az elért részesedés alapvetően a pénzügyi lízing értékének – 36,1 milliárd forint – köszönhető, figyelembe véve azonban, hogy az operatív lízing értéke a vizsgált negyedévben már átlépte az 1 milliárd forintos értékhatárt, amely a korábbi negyedévekben csupán 200-300 millió forintot tett ki. A növekedés arra utal, hogy a gazdaságok a nyugat-európai mintát követve lehetőséget látnak a tartós bérletben.

21. ábra: Lízingcégek mezőgazdasági tőkekintlévőségeinek alakulása

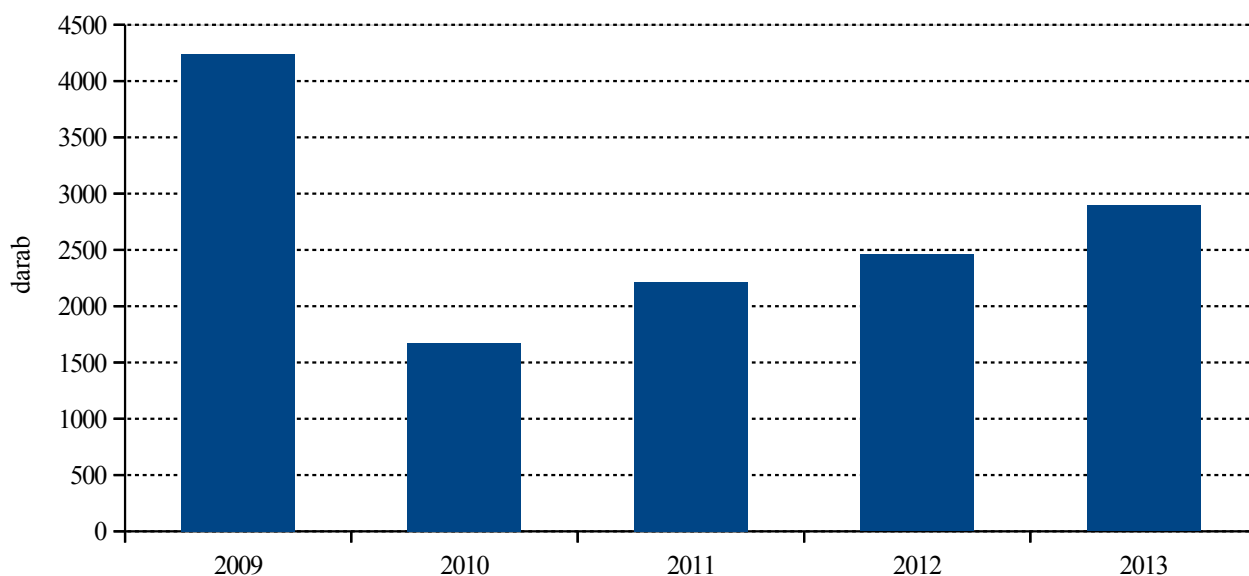
Forrás: Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

¹ Az élelmiszeriparral összefüggésben nem állnak rendelkezésünkre adatok, ezért ebben a részben csak a mezőgazdasági állományt vizsgáljuk.

A lízingcégek mezőgazdasági szerződészáma a gazdasági válságot követően fokozatosan csökkenni kezdett, és egy drasztikus visszaesésnek köszönhetően 2010-ben érte el mélypontját, év végére 1674 darabból állt az állomány értéke, amely előző évhez képest 60,6 százalékos zuhanást mutatott. A trend azonban nem folytatódott, hanem az ágazat élénkülésének hatására fokozatosan emelkedni kezdett a lízingszerződések száma. Az elmúlt négy évben évente átlá-

gosan 20,1 százalékkal bővült a szerződések száma és 2013 év végén összesen 2897 darab lízingszerződést kötöttek meg a mezőgazdaságban, amely még így is jelentősen elmaradt a gazdasági válság előtti időszak értékeitől (22. ábra). Ez az állományváltás előző év végéhez képest 17,7 százalékos növekedést jelentett.

22. ábra: **A lízingcégek mezőgazdasági szerződészáma éves alakulása**

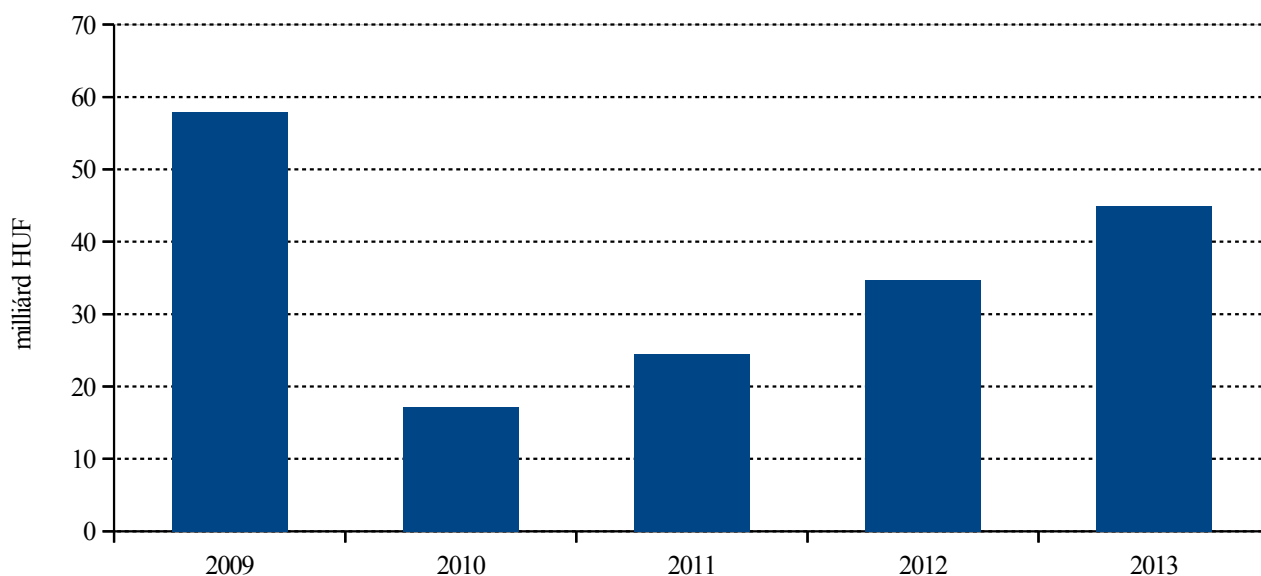

Forrás: Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

A lízingcégek által finanszírozott összeg maximumát a gazdasági válság kezdetekor mutatta 71,5 milliárd forinttal, amely 2009-re 19 százalékkal esett, majd 2010-re drasztikusan 70,5 százalékkal zuhant. Az ezt követő években egy folyamatos bővülés indult el, évi 42-43 százalékos emelkedéssel. Ennek eredményeképpen a finanszírozott összeg állománya 2012. év végére meghaladta a 30 milliárd forintot, amely még így is messze el-

maradt a 2008-as év értékétől. A növekedés 2013-ban tovább folytatódott, az első negyedévi érték az előző év azonos időszakához képest 77 százalékos bővülést mutatott. A finanszírozott összeg emelkedése a második és a harmadik negyedévekben is folytatódott, és év végére 45 milliárd forintra nőtt a finanszírozott összeg nagysága, amely az előző évi értéket 29,7 százalékkal haladta meg (23. ábra).

23. ábra: A lízingcégek mezőgazdasági kihelyezéseinek éves alakulása

Forrás: Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

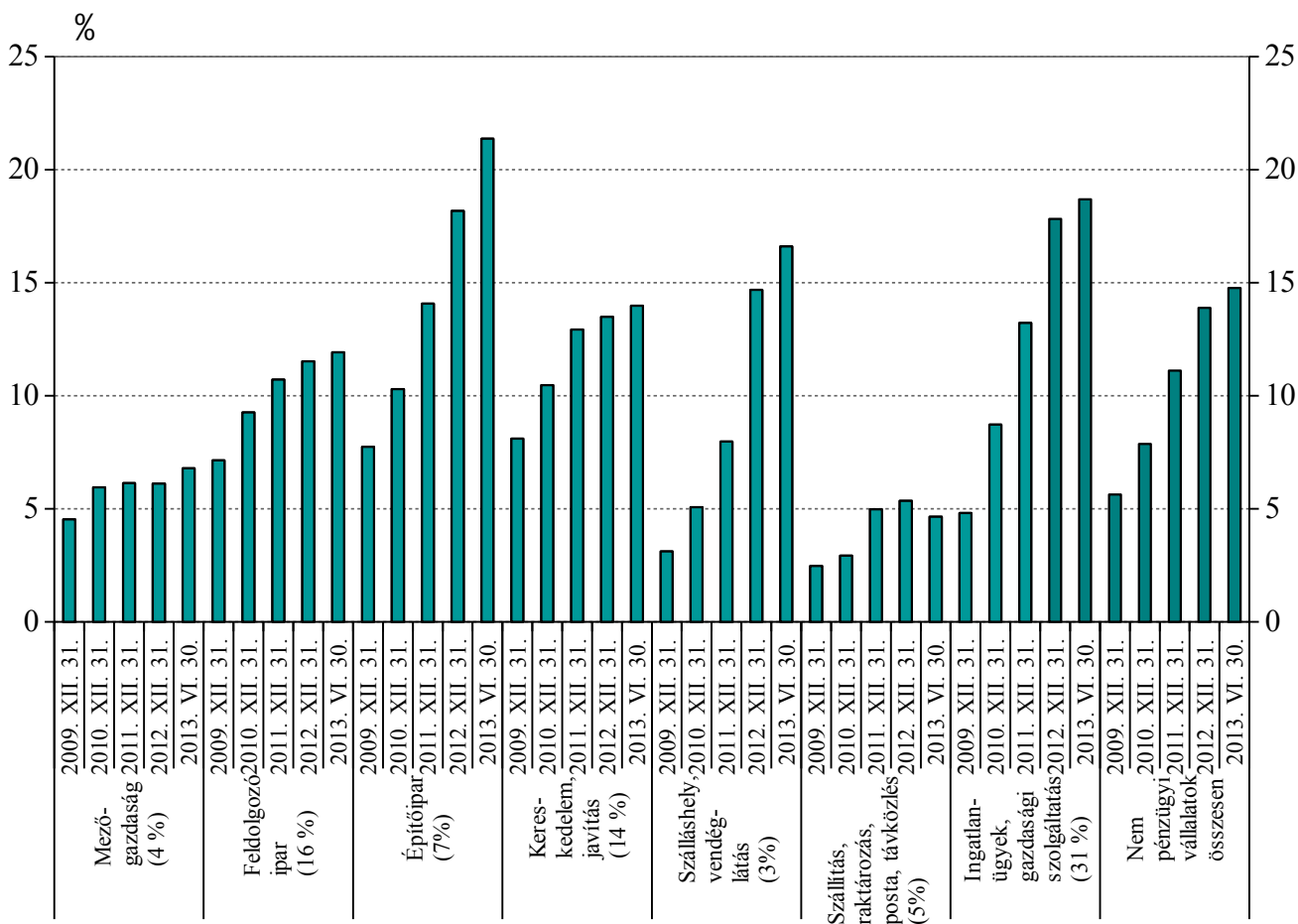
Néhány kiemelt ágazat vállalati hitelállományának fedezettsége

A hitelállomány fedezettsége egy adott ágazatban működő társas vállalkozások nem teljesítő hitelei miatt bekövetkezett értékvesztésre elhatárolt hányad. Minél nagyobb a mutató értéke, annál kockázatosabbak az adott ágazat hitelei. A mutató értékelésével képet kaphatunk egy adott ágazat pénzügyi stabilitásának helyzetéről, illetve annak tendenciájáról.

A mezőgazdasági vállalkozások hitelállományát jellemző mutató 2013-ban a többi ágazathoz hasonlóan to-

vább emelkedett. Mind a mutató értéke, mind az emelkedés üteme azonban érdemben elmaradt a többi ágazatétól. A mezőgazdaság a 6,8 százalékos mutatójával az elmúlt évek megbízhatóbb, kevésbé kockázatos adósok közé tartozott. Ehhez nagy mértékben hozzájárult a növénytermesztéssel foglalkozó vállalkozások pénzügyi helyzete, mivel számukra a támogatási rendszer egy stabil, tervezhető finanszírozási háttérrel biztosít (24. ábra).

24. ábra: A bankrendszer vállalati hitelállományának értékvesztéssel való fedezettsége ágazatonként

Forrás: Magyar Nemzeti Bank, Jelentés a Pénzügyi Stabilitásról, 2013. november.

Megjegyzés: Zárójelben az egyes ágazat megnevezések alatt a vállalati portfólión belüli, időszakvégi súly került feltüntetésre.

Kiegészítő táblák

20. táblázat: **MFB kedvezményes hitelprogramok a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban (állományok értéke 2013. 12. 31.)**

milliárd HUF

Megnevezés	Mezőgazdaság		Élelmiszeripar	
	<i>Befogadott kérelmek</i>	<i>Jóváhagyott kérelmek</i>	<i>Befogadott kérelmek</i>	<i>Jóváhagyott kérelmek</i>
Agrár Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogram	10,04	9,81	0,06	0,04
MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram	3,47	3,01	1,04	0,75
Sikeres Magyarországért Agrár Fejlesztési Hitelprogram	13,60	11,53	1,60	0,79
Új Magyarország Agrár Fejlesztési Hitelprogram II.	21,04	16,79	0,49	0,45
Új Magyarország Agrár Forgóeszköz Hitelprogram II. ütem	4,26	3,96	0	0
Új Magyarország TÉSZ Forgóeszköz Hitelprogram	0,11	0,11	7,74	5,72
MFB Új Magyarország Forgóeszköz Hitelprogram	0,11	0	0,84	0,79
Új Magyarország Vállalkozásfejlesztési Hitelprogram	3,30	2,67	29,54	21,50
MFB Kisvállalkozói Hitelprogram	0,04	0,02	0,81	0,60
MFB Vállalkozásfinanszírozási Program	0,34	0,17	5,77	5,21
Összesen	56,30	48,07	47,89	35,83

Forrás: MFB adatok alapján készült az AKI Pénzügypolitikai Osztályán.

